

8
Ekonomové se bez
národního účetnictví
neobejdou

12
Podnikání není
poslední štací,
ale první šancí pro
schopné

18
Hospodářský růst
mírně zpomalil

34
Kriminalita cizinců
v Česku

42
Jak (ne)číst mezi
ukazateli

STATISTIKA&MY

ČASOPIS ČESKÉHO STATISTICKÉHO ÚŘADU

07-08 | 2018 – ROČNÍK 8

TÉMA

Podnikatelé

- Mladí lidé se do podnikatelské činnosti příliš nehrnou
- Patříme k zemím EU s vysokým podílem podnikatelů
- Na co si podnikatelé stěžují
- V čem podnikají ženy a v čem zase muži

54 558 Kč

činil v roce 2017 průměrný hrubý
měsíční příjem sebezaměstnané osoby

Výdělek OSVČ představoval podle statistiky národních účtů
1,78násobek průměrné hrubé měsíční mzdy zaměstnance.

ČSÚ na Twitteru

Česká i světová statistika
na Twitteru

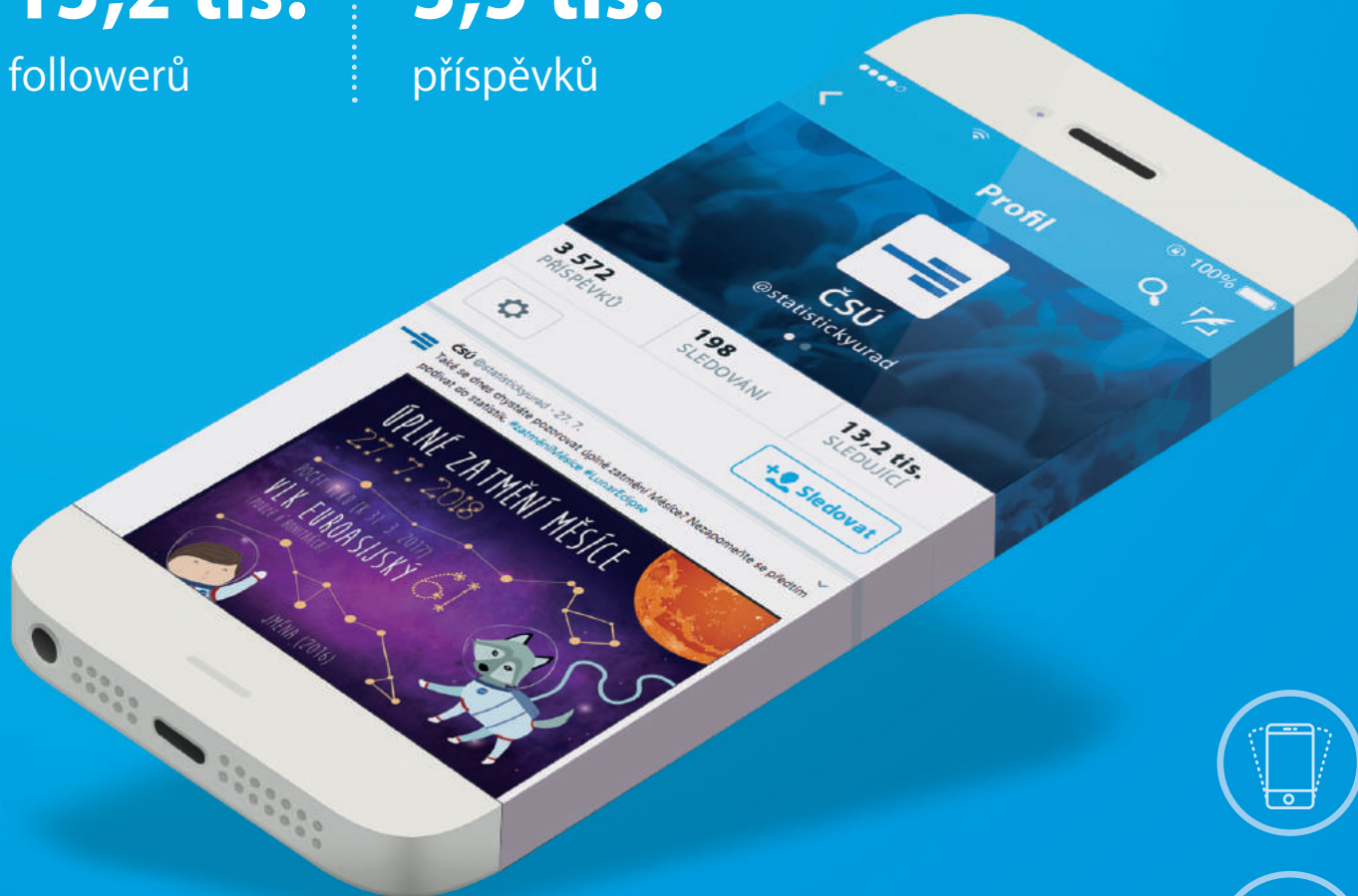
13,2 tis.

followerů

3,5 tis.

příspěvků

Sledujte nás na Twitteru a neuteče vám
žádná zásadní novinka ze světa statistiky.

twitter.com/statistickyurad

STATISTIKA&MY

MĚSÍČNÍK ČESKÉHO STATISTICKÉHO ÚŘADU 07-08/2018
ROČNÍK 8, vychází 10x ročně

ADRESA REDAKCE: Český statistický úřad,
Na padesátém 81, 100 82 Praha 10
telefon: 274 054 248, e-mail: redakce@czso.cz

Jakékoli užití části nebo celku zde publikovaných informací je možné pouze za předpokladu uvedení zdroje (časopis ČSÚ Statistika&My).

REDAKCE: Michal Novotný (šéfredaktor), Alena Géblová (vedoucí redaktorka), Petra Báčová, Jan Ernest, Dalibor Holý, Eva Henzlerová, Tomáš Mládek, Jiří Novotný, Marie Průšová, Jaroslav Sixta, Karolína Sukupová

REDAKČNÍ RADA: Ing. Josef Vlášek (předseda), Ing. Michal Novotný (místopředseda), doc. JUDr. PhDr. David Elischer, Ph.D., Mgr. et Mgr. Alena Géblová, Ing. Eva Krumpová, Ing. Marek Rojíček, Ph.D., Egor Sidorov, Ph.D., Mgr. Jana Slavníková, Mgr. Irena Stupňánková, Ing. Pavla Trendová, Mgr. Ing. Martin Zelený, Ph.D.

LAYOUT ČASOPISU: Veronika Wölfelová, Jana Chocholoušová

GRAFICKÁ ÚPRAVA: Jana Chocholoušová, Tomáš Kubašta
JAZYKOVÁ KOREKTURA: Jana Kasaničová, Vladimír Salavec
FOTOGRAFIE: archiv ČSÚ, shutterstock.com, Dillon Shook, Annie Spratt, rawpixel, Fauzan Saari on Unsplash

TISK: Jiří Bartoš – SLON, spol. s r. o.

VYDAVATEL: Český statistický úřad, www.statistikaamy.cz
ISSN 1804-7149, ev. č. MK ČR E 1992

Nejvíc nás teď vytěžují přípravy na sčítání

Leto se do historických dat o počasí v České republice zapisuje zejména teplotními rekordy. Někteří si ve slunečných dnech libují, jiní si zase stěžují na horka. Ať už patříte ke kterékoliv skupině, věřím, že příjemnou prázdninovou kratochvílí pro vás bude i listování Statistikou&My.

Letní vydání časopisu má jako hlavní téma podnikatele. Zajímalo nás, jestli se v seniorském věku vyplatí podnikat, zda mají mladí lidé o podnikatelské činnosti zájem nebo na co si podnikatelé nejvíc stěžují.

Celkový tematický výběr je ale mnohem pestřejší. Kromě jiného se dočtete o nákladech na stavbu bytu nebo o nedostatku lidí na trhu práce, který firmám způsobuje potíže. Sportovní fanoušky jistě nadchne analýza o nejúspěšnějších týmech na mistrovství světa ve fotbale.

Vaši pozornosti by pak neměly uniknout ani události, které informují o dění v ČSÚ. I o prázdninách totiž máme napilno. Probíhá řada jednání. Na konci července např. s ministryní financí Alenou Schillerovou.

Za speciální zmínku stojí také varšavská odborná konference, která se konala u příležitosti 100 let polské statistiky. Jak víte, tuzemská statistika bude toto významné výročí slavit příští rok. Polský summit tak byl cennou inspirací pro náš program oslav, v jehož rámci plánujeme vydání historické publikace Století statistiky nebo putovní výstavu o minulosti i současnosti ČSÚ.

Aktuálně nás však nejvíce vytěžují přípravy na Sčítání lidu, domů a bytů v roce 2021. Vláda před prázdninami schválila náš návrh, který počítá se snížením počtu zjišťovaných údajů o polovinu a s co největším počtem obyvatel, kteří se sečtou on-line. Tam, kde to půjde, budeme údaje čerpat hlavně z databází a registrů ministerstev. Nyní práce pokročily do fáze přípravy návrhu paragrafového znění zákona. Je před námi ještě obrovský kus dřiny, nicméně jsme plně odhodláni zvládnout vše úspěšně a bez problémů.

Vám, vážení čtenáři, přeji do pokračujícího léta méně pracovních povinností a mnoho chvil prosycených odpočinkem. A pokud se teprve chystáte na dovolenou, užíjte si chvíle se svými blízkými a načerpejte dostatek sil.

MAREK ROJÍČEK
předseda ČSÚ

16

Jaké byly náklady na dokončený byt v roce 2016?
V rodinném domku 3,4 mil., v bytovém domě 2,2 mil. Kč.

26

Ženy nejvíce podnikají v oblasti profesních, vědeckých a technických činností, muži zase ve stavebnictví.

32

Které týmy bodují na mistrovství světa ve fotbale? Ne vždy ty největší a nejbohatší.

TÉMA: PODNIKATELÉ

- 20** Mladí lidé se do podnikatelské činnosti příliš nehrnou
- 22** Patříme k zemím EU s vysokým podílem podnikatelů
- 24** Na co si podnikatelé stěžují
- 26** V čem podnikají ženy a v čem zase muži
- 28** OSVČ v národních účtech

UDÁLOSTI

- 6** Jednání krajských ředitelů ČSÚ
- 6** 100 let polské statistiky
- 6** V SR mají důvod k oslavám
- 7** Spolupráce s Koreou
- 7** Srby zajímaly národní účty
- 7** Setkání České národní banky s ČSÚ

ÚVODEM

- 8** Ekonomové se bez národního účetnictví neobejdou

ZE SVĚTA

- 10** Lze uchovat energii pro budoucnost? Třeba v lese
- 11** Jak pracují Evropané z domova
- 11** Novozélandské avokádo nad zlato
- 11** V Nizozemsku ubývá tříděného papíru

ROZHOVOR

- 12** Podnikání není poslední štací, ale první šancí pro schopné

STATISTIKA ODVĚTVÍ

- 14** Tržby ve službách stále rostou

ANALÝZA

- 16** Náklady na dokončený byt? V rodinném domku 3,4 mil., v bytovém domě 2,2 mil. Kč

MAKROEKONOMIKA A FINANCE

- 18** Hospodářský růst mírně zpomalil

ANALÝZA

- 30** Nedostatek lidí dělá podnikům problémy
- 32** Jaké týmy bodují na MS ve fotbale? Ne vždy ty největší a nejbohatší
- 34** Kriminalita cizinců v Česku

LIDÉ A SPOLEČNOST

- 36** V domácím prostředí se senioři zotavují rychleji

O SLOŽITÉM JEDNODUŠE

- 42** Jak (ne)číst mezi ukazateli

Vyplatí se v seniorském věku podnikat?

Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj varovala Českou republiku, že patří mezi nejrychleji stárnoucí evropské země. V roce 2058 tu může na dva pracující připadat jeden důchodce, dnes jsou to tři pracující.

SILVANA JIROTKOVÁ
generální ředitelka
agentury CzechInvest

KAREL HAVLÍČEK
předseda
představenstva
Asociace malých
a středních podniků
a živnostníků ČR

TOMÁŠ VRBÍK
tajemník Úřadu
Hospodářské
komory ČR

MARTIN TLAPA
náměstek ministra
zahraničních věcí

JIŘÍ KAMENICKÝ
analytik
Českého statistického
úřadu

Vzhledem ke zvyšujícímu se podílu osob v důchodovém věku bychom měli seniory k podnikání či vykonávání živnosti rozhodně motivovat. Jsou důležitým článkem zajištění drobného obchodu, řemesel a služeb zejména v regionech, ze kterých mladší generace dnes spíše odchází. Samotným seniorům může být prodloužení aktivního života navíc velmi prospěšné. Přivydělají si k důchodu; pro podnikatele v důchodovém věku existují i určité výhody, například v oblasti zdravotního a sociálního pojištění. Zároveň podstatně eliminují riziko sociálního vyloučení, které je s odchodem do důchodu spojeno.

Pokud má senior určité dovednosti, zkušenosti a chce být aktivní, pak ano. V současnosti chybějí firmám profese, lidé v obchodu, ale i v zázemí a řada malých podnikatelů pro ně může pracovat na živnostenský list, což je výhodné pro obě strany. Pro starší generaci to znamená možnost zůstat v profesi, další zdroje, posilují tím nezávislost a jsou společensky prospěšní. Musíme jim proto zjednodušit podmínky pro podnikání, protože pokud se budou polovinu času věnovat administrativě, raději to vzdají. To by mělo neblahé důsledky pro obslužnost regionů, neboť právě seniory jsou v mikropodnikání, například na venkově, stále nezastupitelní.

Komora jako největší zástupce podnikatelského sektoru podporuje podnikatele bez ohledu na obor činnosti a věk. V souvislosti s prodlužující se délkou života je rozumné být i ve stáří proaktivní. Předpokládáme, že počet starších podnikatelů bude stoupat, ubývá totiž mladých začínajících podnikatelů a ti, kteří v 90. letech rozjízďeli své byznysy, postupně přicházejí do důchodového věku. Je proto třeba nejen podporovat starší podnikatele, ale také motivovat mladší generace, aby měly chuť a podmínky k bezproblémovému podnikání, tzn. nezatěžovat je zbytečným papírováním a neustále se měnící podnikatelskou legislativou.

Podle mého názoru se seniorům vyplatí podnikat a společnosti se vyplatí aktivní seniory. Proto tuto vazbu rozvíjíme, nebraňme jí a zapojujme všechny, kteří mají chuť. V případě podnikání seniorů nejde jen o peníze, ale také o seberealizaci a aktivní život po padesátce. Podnikání je přirozenou možností, jak se dostat do kontaktu s lidmi a dále se rozvíjet. Zakládání nových firem po pátých kulatinách je u nás v celoevropském měřítku nižší. V každém případě jde i v pokročilém věku o náklady ušlé příležitosti. Člověk si jednoduše musí vybrat, co je pro něj přínosnější – zda podnikat, být zaměstnan třeba na kratší úvazek, či se opalovat na zahrádce.

V roce 2017 podnikalo již téměř 50 tis. lidí nad 64 let. V tomto věku tvořili 38% všech pracujících. Pracovní kariéru si prodlužují hlavně lidé s vyšším vzděláním. K větší účasti vybízí i současná napjatá situace na pracovním trhu, roli hraje i daňová politika státu. Působí i neekonomické vlivy – vztah k práci, seberealizace, udržení sociálních kontaktů. Motivace k podnikání nemusí být jen dobrovolná. Mohou jí nahraovat i další faktory: tlak na udržení životní úrovně, zprísňující se podmínky pro výplatu starobních penzí či obtížné hledání nástupců v rodinných firmách. Hlavně na venkově má podnikání seniorů pozitivní dopad.

KRÁTCE

Ve dnech 19.–21. června se předseda ČSÚ Marek Rojíček zúčastnil **Konference evropských statistiků** (CES) a jednání CSSP OECD. V Ženevě se setkal s předsedou ŠÚSR Alexanderem Ballekem a stálým představitelem ČR při OSN Janem Károu.

Koncem června se v polském Krakově konala **Evropská konference o kvalitě v oficiální statistice**. Za ČSÚ vystoupil předseda Marek Rojíček, který prezentoval zkušenosti Úřadu s přechodem na nový statistický informační systém.

Dne 25. července jednala Ministryně financí **Alena Schillerová s Markem Rojíčkem**, předsedou ČSÚ o využívání registrů a databází ministerstev ve statistice, o snižování administrativní zátěže i o rozpočtu ČSÚ na příští rok.

Místopředseda ČSÚ Jaroslav Sixta se zúčastnil červencového **jednání Evropské centrální banky** ve Frankfurtu. Účastníci akce si připomněli 20 let statistiky.

Jednání krajských ředitelů ČSÚ

V Krajské správě ČSÚ ve Zlíně diskutovali krajsí ředitelé o připravovaných říjnových volbách a sčítání v roce 2021.

◀ Místopředsedkyně ČSÚ Eva Krumpová s vedoucími pracovníky krajských správ.

Hlavními tématy setkání krajských ředitelů ČSÚ byly příprava na zpracování výsledků voleb do zastupitelstev obcí a volby do Senátu Parlamentu ČR, které se uskuteční 5. a 6. října 2018. Projednávána byla i problematika tazatelské sítě, scanner dat a přípravy Sčítání lidu, domů a bytů 2021. Ředitelka zlínské krajské správy Hana Hruboňová pak využila příležitosti

a představila odkaz zlínského rodáka Tomáše Bati. Účastníci si prohlédli správní budovu č. 21 firmy Baťa, a. s., tzv. Baťův mrakodrap. Tato budova byla postavena v letech 1936–1939 jako ústředí obuvnické firmy Baťa a je dodnes nejvyšší budovou Zlína. Závěrem pobytu navštívili zrekonstruovanou vilu Tomáše Bati, ve které dnes sídlí nadace nesoucí jeho jméno.

100 LET POLSKÉ STATISTIKY

VE VARŠAVĚ SE 12. ČERVENCE KONALO ZASEDÁNÍ PŘEDSTAVITELŮ NÁRODNÍCH STATISTICKÝCH SPOLEČNOSTÍ SKUPINY V7.

Akce se zúčastnilo sedm zástupců pěti národních společností – z České republiky, Polska, Rumunska, Slovenska a Slovinska. Pozvání přijali předseda ČSÚ Marek Rojíček, šéf ŠÚSR Alexander Ballek, Hana Řezanková z České statistické společnosti či Peter Mach ze Slovenské statistické a demografické společnosti. Termín setkání statistiků byl určen na dny oslav stého výročí polské statistiky, kdy se statistikové z Polska i z jiných zemí sešli ve Varšavě na II. kongresu polské statistiky organizovaném statistickým úřadem a statistickou společností. Účastníci byli pozváni do prezidentského paláce na slavnostní předání vyznamenání a vědecký seminář. Představitelé statistických společností se navzájem informovali o pořádaných vědeckých aktivitách a diskutovali o významu Federace evropských národních statistických společností (FENStatS), v níž jsou všechny společnosti skupiny V7 zastoupeny.

V SR MAJÍ DŮVOD K OSLAVÁM

VE DNECH 18. AŽ 20. ČERVNA SE POD ZÁŠTITOU PREZIDENTA SLOVENSKE REPUBLIKY ANDREJE KISKY KONALA KONFERENCE K 50. VÝROČÍ ZALOŽENÍ SLOVENSKE STATISTICKÉ A DEMOGRAFICKÉ SPOLEČNOSTI (SŠDS).

Slavnostní konferenci zahájila předsedkyně SŠDS Iveta Stankovičová spolu s místopředsedkyní České statistické společnosti Hanou Řezankovou a předsedkyní České demografické společnosti Jitkou Langhamrovou. Po úvodních slovech následovaly historicky zaměřené příspěvky; například 25 let samostatné státní statistiky ve Slovenské republice připomněl místopředseda Statistického úřadu Slovenské republiky František Bernadič.

Spolupráce s Koreou

16. července se předseda Marek Rojíček zúčastnil Česko-korejského fóra, které se konalo v Praze. Následující den přijal v ČSÚ korejské zástupce.

◀ Zleva: Haeryun Kim, Jonghee Choi, Marek Rojíček, David Elischer, Jan Ernest a Jaroslav Sixta.

V rámci programu o česko-korejské spolupráci na úrovni veřejného sektoru vystoupil Marek Rojíček s prezentací o tzv. scanner datech, tedy o využívání dat z informačních systémů obchodních řetězců v cenových statistikách ČSÚ. S korejskou delegací také diskutoval o budoucích formách spolupráce mezi statistickými úřady obou zemí. Následující den se Marek Rojíček setkal v ČSÚ

s dalšími korejskými zástupci – s Haeryun Kim a Jonghee Choi, jež deklarovaly zájem Jižní Koreje na podepsání Memoranda o porozumění. Statistics Korea stojí zejména o spolupráci ve dvou oblastech: sdílení zkušeností v řízení statistické činnosti a využití administrativních zdrojů dat a big dat v oficiální statistice. K podpisu memoranda by mělo dojít v listopadu.

KRÁTCE

Hlavním tématem **Výboru pro měnovou a finanční statistiku a statistiku platební bilance** (CMFB) byla tentokrát globalizace a způsob jejího měření ve statistice. Na workshopu ve Vídni jednal i místopředseda Úřadu Jaroslav Sixta.

Jiří Hrbek, ředitel odboru statistiky zemědělství, lesnictví a životního prostředí, představil na tiskové konferenci 4. července v sídle ČSÚ v Praze na Skalce **červnové odhady sklizní**. Obilovin se urodí méně, sklizeň řepky bude příznivější.

bit.ly/2L7eZZf

SRBY ZAJÍMALY NÁRODNÍ ÚČTY

VE DNECH 16.–18. ČERVENCE SE V ČSÚ USKUTEČNILA STUDIJNÍ NÁVŠTĚVA STATISTIKŮ ZE SRBSKA.

Hlavním tématem návštěvy byla metoda průběžné inventarizace aktiv sloužící k odhadům spotřeby fixního kapitálu. Vedle toho se kolegové seznámili i se sestavováním bilancí fixních aktiv.

„Volba ČSÚ pro studijní návštěvu na toto téma byla pro nás jednoznačná. ČSÚ nám byl doporučen mezinárodním expertem pro národní účty jako jeden z nejlepších v Evropě,“ řekla Mirjana Smolčić, vedoucí oddělení čtvrtletních odhadů Srbského statistického úřadu.

SETKÁNÍ ČESKÉ NÁRODNÍ BANKY S ČSÚ

KONCEM ČERVNA JEDNALI ZÁSTUPCI ČSÚ A ČESKÉ NÁRODNÍ BANKY V SÍDLE ÚŘADU V PRAZE NA SKALCE.

Hodnotili spolupráci v oblasti statistiky. Diskutovali o přípravě české verze evropského šetření finanční situace

v domácnostech, dále o využívání údajů z katastru nemovitostí a také o přechodu ze statistického šetření cen v obchodech k tzv. scanner datům od obchodních řetězců. Odborníci z ČSÚ informovali o svých budoucích záměrech, tj. o zkrácení termínu tzv. rychlých odhadů hrubého domácího produktu a o připravované revizi účtů v roce 2020. Specialisté hodnotili proces sladování finančních účtů a rozebírali přípravu nové evropské legislativy, která se týká šetření v podnicích, tzv. FRIBS.

V polovině června se Jan Ernest, ředitel sekce produkčních statistik, zúčastnil jednání pracovní rady Podvýboru pro statistiku EFC-SCS v Bruselu. Hlavním tématem bylo **jednotné nařízení pro podnikovou statistiku** (FRIBS).

Ve dnech 12.–13. června jednal Martin Zelený, ředitel sekce demografie a sociálních statistik, v pracovní skupině na Mezinárodní konferenci práce v Lucemburku o přípravě paragrafovaného **znění nového evropského nařízení k šetření SILC-EU**.

Ekonomové se bez národního účetnictví neobejdou

Zprávy o vývoji hrubého domácího produktu nelze ve veřejném prostoru přehlednout. Nejnovější údaj o růstu (či poklesu) ekonomické aktivity je jednou z nejsledovanějších ekonomických informací.

**VÁCLAV
RYBÁČEK**
ředitel sekce
makro-
ekonomických
statistik

Povědomí o existenci národního účetnictví je oproti hrubému domácímu produktu (HDP) menší, přestože HDP je pouze jedním z jeho výstupů. Přesněji řečeno jde národní účetnictví daleko za HDP. Poskytuje stovky logicky na sebe navazujících makroekonomických agregátů. Ačkoli pojem „národní účetnictví“ bude zřejmě většině lidí znít příliš abstraktně, nejedná se v principu vlastně o nic jiného než o uzavřený účetní systém, jaký známe zejména z podnikatelského prostředí. S určitou nadsázkou lze říci, že národní účetnictví je výsledkovkou a rozvahou celé ekonomiky.

HISTORIE NÁRODNÍHO ÚČETNICTVÍ JE KRÁTKÁ, ALE DYNAMICKÁ

Proč národní účetnictví? Jako manažer potřebuje pro řízení podniku informace o jeho finanční situaci, stejně tak se zejména tvůrci hospodářské politiky neobejdou bez představy o vývoji celé ekonomiky. A byla to právě především hospodářská politika státu, která dala vzniknout poptávce po agregátech národního hospodářství.

K počátkům moderního národního účetnictví se tak musíme vrátit zhruba do 30. let 20. století, kdy se svět vypořádával s následky Velké hospodářské krize. Hospodářská politika hledala nástroje a recepty, jak na krizi reagovat. Současně se jako samostatná oblast ekonomické vědy začala utvářet makroekonomie.

Tyto kulisy vytvořily více než příznivé prostředí pro rozvoj ekonomické statistiky, stejně jako finanční krize na počátku 21. století vytvořila další požadavky na nová data.

Úsilí statistiků zejména ve Velké Británii, Holandsku či USA tak v 50. letech minulého století vyústilo v publikaci prvního uceleného metodického popisu označovaného jako SNA1953. O co je historie národního účetnictví relativně kratší, o to dynamičtějším vývojem metodologie prošla, a stále prochází.

MĚŘITELNOST A DOSTATEK INFORMACÍ DÁVÁJÍ NÁRODNÍM ÚČTŮM JASNÉ LIMITY

Dnes tvoří národní účty detailně rozpracovaný systém ekonomických informací. Lze z něj vyčíst nejen hrubý domácí produkt, ale mimo jiné i úroveň mezd, zisků, dividend, míru přerozdělování, rozsah konečné spotřeby, výši a strukturu investičních výdajů, míru úspor, strukturu finančních investic a samozřejmě bohatství. Pro zajímavost můžeme zmínit, že manuál SNA1953 se vešel na 57 stran. Aktuálně platný manuál (SNA2008) čítá 722 stran, nepočítaje další navazující mnohasetstránkové metodické popisy.

Narůstající rozsah metodiky odráží nejen snahu o větší propracovanost, ale také rostoucí složitost vztahů v současných ekonomikách. Již první tvůrci agregátů si ovšem uvědomovali, že ne vše je měřitelné,

S určitou nadsázkou lze říci, že národní účetnictví je výsledkovkou a rozvahou celé ekonomiky.

a pokud bychom již byli schopni ekonomickou hodnotu odhadnout, těžko získáme dostupná data. Mimo záběr národních účtů tak spadá například hodnota domácích prací, volného času či lidského kapitálu. Měřitelnost a dostatek informací tudíž dávají sféře národních účtů jasné limity. Bez ohledu na budoucí změny a zlepšení metod tak zůstane národní účetnictví makroekonomickým modelem, který má jako každý makroekonomický model svá omezení, limity. V případě ukazatelů národního účetnictví je to právě měřitelnost jevů a dostupnost dat.

HDP A NÁRODNÍ ÚČETNICTVÍ SE POVAŽUJÍ ZA JEDNY Z NEJVĚTŠÍCH VYNÁLEZŮ 20. STOLETÍ

Měřitelnosti a dostupnosti dat však složitost života tvůrců národního účetnictví nekončí. Slavní američtí ekonomové Paul A. Samuelson a William D. Nordhaus již před několika dekádami označili HDP a národní účetnictví za jedny z největších vynálezů 20. století. Tím již pouze glosovali dalekosáhlé využití agregátů v ekonomickém životě, které notabene od té doby trvale rostlo.

Vývoj HDP dnes ovlivňuje úrokové sazby, veřejné výdaje, akciové a dluhopisové trhy, úvěrový rating. Umí však také zahýbat i politickou situaci. Saldo mezinárodních transakcí slouží pro hodnocení vnější rovnováhy, růst mezd a spotřeby pro hodnocení inflačních tlaků, hospodaření a dluh vládních institucí pro udržitelnost veřejných financí či vstup do Evropské měnové unie. A zmínit by šlo řadu dalších ukazatelů a jejich vlivů.

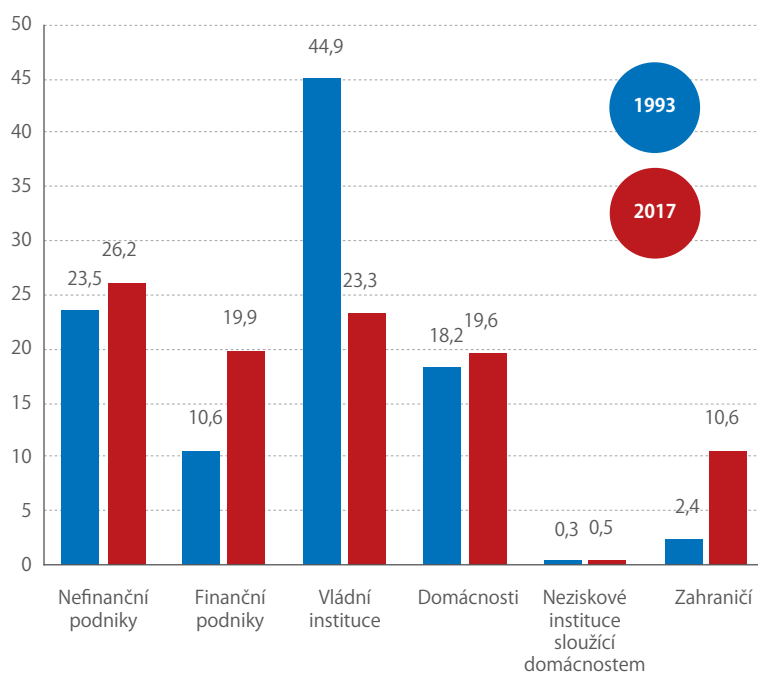
Vedle vytrvalých změn v reálném ekonomickém životě se tak národní účty dostaly také pod výrazný tlak ze strany uživatelů jak na kvalitu agregátů, jejich metodickou robustnost, tak v neposlední řadě včasnou dostupnost. Dobrých důvodů je samozřejmě mnoho a historie zná řadu případů, kdy nesprávné údaje ovlivnily ekonomickou, ale i politickou situaci.

FIASKO ŘECKÝCH STATISTIKŮ A PŮJČKA VELKÉ BRITÁNIE

V živé paměti je stále případ Řecka, kdy statisticky podhodnocený deficit a dluh vládních institucí otevřel Řecku dveře do eurozóny.

Mezi další podobné příklady můžeme zařadit půjčku Velké Británie od Mezinárodního měnového fondu (MMF) v roce 1976. Ta byla podložena daty o narůstající vnější nerovnováze, což ohrožovalo důvěru finančních trhů v britskou libru. Údaje byly po letech revidovány a podle nových dat situace nebyla zdaleka tak vážná. Mezitím však byla labouristická vláda donucena na základě požadavků měnového fondu přiškrtnit veřejné výdaje. Nespokojená veřejnost vládě vše ve volbách spočítala a vynesla v roce 1979 do premiérského křesla Margaret Thatcherovou. Později trochu rezignovaně glosoval bývalý ministr financí labouristické vlády, že kdyby Velká Británie měla revidovaná čísla, nikdy by o půjčku nežádala.

PODÍL JEDNOTLIVÝCH SEKTORŮ NA VLASTNICTVÍ CELKOVÝCH AKTIV, ZMĚNA MEZI ROKY 1993 A 2017 (%)

Zdroj: ČSÚ

Tvorba včasných a spolehlivých dat je tak jasnou prioritou tvůrců národního účetnictví. Požadavek na včasnost se v současnosti projevuje v záměrech publikovat první odhady HDP již 30 dnů po konci referenčního období. Spolehlivost vyžaduje průběžně reagovat na strukturální ekonomické změny, jako je fenomén globalizace. Intenzitou mezinárodních transakcí znesnadňuje globalizace měření přidané hodnoty dané ekonomiky, ale také překotný růst kvality a vývoj nových produktů, rostoucí role investic do znalostí, inovace na finančních trzích, v poslední době rozmach sdílené ekonomiky či kryptoměn. S tím vším se musejí statistické metody postupně vypořádat, popsat tyto skutečnosti a adekvátně je vyčíslit.

POCITY ŠTĚSTÍ NÁRODNÍ ÚČTY ZMĚŘIT NEDOKÁŽOU

S trochou nadsázky lze říci, že národní účetnictví se do určité míry stalo obětí vlastního úspěchu. Zaujetím klíčových pozic v rozhodování významných ekonomických hráčů dále zvýšilo tlak na svoji kvalitu. Uživatelé by si však měli být vědomi omezení makroekonomických statistik. Skutečný vývoj ekonomických vztahů statistika nemůže předbíhat, ale pouze na něj s co nejmenším zpožděním reagovat. V tržně orientovaných ekonomikách nelze současně získat veškeré relevantní informace, což vyvolává potřebu zjednodušení, a samozřejmě je tu samotná omezená měřitelnost, která neumožňuje například ztotožnit velikost HDP s pocitem štěstí. Přesto je národní účetnictví jedinečným nástrojem makroekonomické analýzy, nezbytnou součástí hospodářské politiky, ale také prostředkem vzdělávání.

1976

britská libra v ohrožení, Velká Británie požádala MMF o půjčku

KRÁTCE

Evropští statistici zveřejnili novou aplikaci, která umožňuje jednoduché **srovnání čistých příjmů**. Stačí zadat, kolik si měsíčně vydělá vaše domácnost peněz a kolik má členů.

bit.ly/2IDMhA6

Každý den se uskuteční **31 tis. dárcovských odběrů krve**. Ze 180 zemí, které na dotazník WHO reagovaly, jen 51 států využívá pouze vlastní deriváty krevní plazmy a 96 zemí veškeré deriváty dováží. Zbýlých 33 států využívá obě možnosti.

bit.ly/2ICfQ56

Dvě třetiny evropských zemědělců hospodáří na ploše menší než 5 ha. Pouhá 3 % farem mají k dispozici půdu o rozloze 100 a více ha. Zhruba **každý desátý farmář je mladší 40 let**, třetina osob stojících v čele farmy už oslavila 65. narozeniny.

bit.ly/2lxqCCT

Přístup k čisté kohoutkové vodě mají v Norsku prakticky všechny domácnosti. Třetina vody se však cestou ke spotřebitelům „ztratí“.

bit.ly/2z20xfP

Lze uchovat energii pro budoucnost? Třeba v lese

Podle údajů Organizace pro výživu a zemědělství (FAO) poskytuje dřevní hmota v současnosti až 40 % celosvětové dodávky energie z obnovitelných zdrojů. Představuje stejný objem jako větrná, vodní a sluneční energie dohromady.

EVA HENZLEROVÁ
odbor vnější komunikace

Až do poloviny 18. století bývalo lesní dřevo jediným zdrojem tepelné energie pro lidi na celé zeměkouli. I když průmyslová revoluce kvůli zvyšování energetické spotřeby podnítila těžbu uhlí a o století později se začalo s těžbou ropy, v ekonomicky méně vyspělých zemích lidé i nadále topí téměř výhradně dřevem. A protože globální cíle udržitelného rozvoje počítají s postupným nahrazováním fosilních paliv energií z obnovitelných zdrojů, mezi které patří i biomasa, lze – i když lesů ubývá – dřevní hmotu považovat za palivo budoucnosti.

Asi 50 % celosvětové produkce dřeva (tj. 1,86 mld. m³) se využívá jako zdroj energie pro vaření, topení a výrobu elektřiny. Jen díky dřevu si tak může dovolit celá třetina domácností na planetě připravit teplé jídlo, převařit rizikovou vodu a vytopit obydlí.

Lesy pokrývají třetinu povrchu planety Země a jsou zásobárnou energie, která je podle odhadu FAO asi desetkrát větší než celosvětová roční spotřeba energie. V každé čtvrté zemi světa je ale plocha lesů menší než 10 % rozlohy daného státu.

Na území Evropy se v posledních letech díky dotacím povedlo rozšířit lesní plochy o 7 tis. km². Proti rozšiřování polopouští a pouští byla v Číně osázena semenáčky plocha o rozloze 30 tis. km². Tato snaha

přispívá ke kompenzaci ztrát zalesněné půdy v Asii, k nimž dochází především v Malajsii a Indonésii. Světovým problémem je úbytek jihoamerických deštných pralesů v povodí Amazonky, stejně jako porostů ve střední Africe. Přestože Kanada těžbu dřeva stále rozšiřuje, lze považovat rozlohu lesů v Severní Americe za stabilizovanou. S úbytkem lesů se naopak potýká Austrálie. V jihovýchodní části tohoto kontinentu dochází v posledních letech k velkoplošným požárům.

STROMY PRACUJÍ PRO NÁS

Města osázená zelení poskytují nejen vyšší kvalitu života, lepší vzduch, příjemnější životní prostředí, ale i nižší náklady na tepelnou energii. FAO upozorňuje, že strategicky rozmístěné stromy v městských oblastech mohou ochladit vzduch až o 8 °C. V oblastech s horkým a suchým klimatem se tak díky stromům snižuje teplota vzduchu a tedy i náklady na klimatizaci. Naopak ve studeném a větrném počasí mohou správně vysazené větrolamy kolem domů ušetřit energii na vytápění. Lesy či větrolamy poskytují ochranu proti větru a chrání půdu před erozí.

bit.ly/2N5UFEh

JAK PRACUJÍ EVROPANÉ Z DOMOVA

PŘEVÁŽNĚ Z DOMOVA PRACOVALO V ROCE 2017 V ZEMÍCH EVROPSKÉ UNIE JEN 5 % VŠECH ZAMĚSTNANCŮ VE VĚKU 15 AŽ 64 LET. V ČESKU TO BYLO POUZE 3,9 %.

Nejběžnější byla práce z domova v Nizozemsku, kde ji v loňském roce využívalo 13,7 % zaměstnanců, v Lucembursku (12,7 %) a ve Finsku (12,3 %). Na opačném konci žebříčku se pak umístili zaměstnanci z Bulharska (0,3 %) a Rumunska (0,4 %).

Práci z domova více využívají ženy. V rámci EU se jednalo o 5,3 %, v České republice pak 4,6 % zaměstnankyň. U mužů byl unijní průměr 4,7 %, v ČR to bylo o 1,4 p. b. méně.

Podíl zaměstnanců, kteří pracují z domova, se s věkem zvyšuje. Zatímco ve věkové skupině 15 až 24 let jich v EU pracovalo doma jen 1,6 %, u zaměstnanců mezi 50 až 64 lety byl tento podíl čtyřnásobný (6,4 %).

Téměř desetina (9,6 %) zaměstnanců využila home office alespoň příležitostně. Postupně se tento podíl tedy zvyšuje, v roce 2008 se jednalo o 7,7 %. Meziročně však došlo k poklesu, v roce 2016 to bylo totiž 9,8 % zaměstnanců. V České republice loni alespoň někdy z domova pracovalo 5,2 % zaměstnanců.

bit.ly/2tONYiJ

NOVOZÉLANDSKÉ AVOKÁDO NAD ZLATO

CENA AVOKÁDA SE V KVĚTNU MEZIMĚSÍČNĚ ZVÝŠILA O 37 % A DOSÁHLA PODLE NOVOZÉLANDSKÉHO STATISTICKÉHO ÚŘADU NOVÉHO MAXIMA. U JINÝCH PLODIN, KTERÉ V TÉ DOBĚ DOZRÁVALY NA JIŽNÍ POLOKOULI, NAPŘÍKLAD MANDARINEK ČI BROKOLICE, SE CENA SNÍŽILA.

Sezónní výkyvy v cenách ovoce a zeleniny odrážejí obvykle dobu uplynulou od sklizně. Květnový nárůst ceny avokáda tomu však ne zcela odpovídá, protože hlavní sklizeň probíhá od srpna do března. Ceny tak bývají u této plodiny na svém maximu v měsících červenci a srpnu. Na vině je jak nárůst zájmu o avokádo u domácích spotřebitelů, tak i zvýšení vývozu, neboť avokádo se v posledních letech stává velmi módní plodinou i v zemích, které jsou zcela závislé na dovozu.

Ke zvýšené konzumaci avokáda, hruškovce přeladného, jak zní jeho český název, přispěla obliba mexické kuchyně (zejména guacamole) a také stále větší podíl osob žijících se vegansky.

bit.ly/2tIngax

V NIZOZEMSKU UBÝVÁ TŘÍDĚNÉHO PAPIŘU

V ROCE 2017 NIZOZEMSKÉ DOMÁCNOSTI VYTŘÍDILY 57 % ODPADU. VE SROVNÁNÍ S ROKEM 2007 SE PODAŘILO VYTŘÍDIT O 8 P. B. ODPADU VÍCE. ZLEPŠILO SE PŘEDEVŠÍM NAKLÁDÁNÍ S KOMPOSTOVATELNÝMI ZBYTKY.

Průměrný obyvatel Nizozemska vyprodukoval v loňském roce celkem 495 kg odpadu, což bylo o 13 % méně než před deseti lety. Velkoobjemového odpadu připadlo na jednoho obyvatele 133 kg, běžného odpadu bylo 362 kg. Jistě není bez zajímavosti, že se v Nizozemsku zvyšuje podíl obcí, kde se odpad třídí až na třídící lince. To znamená, že v obcích nejsou barevně odlišené kontejnery na plast, papír a sklo. Zvláště je sbírán pouze bioodpad. Toho se v roce 2007 vytrídilo 80,4 kg na jednoho obyvatele, v roce 2017 to bylo o 6 kg více. U obalového materiálu se ve stejném období zlepšilo třídění ještě více, když z necelé jednoho kilogramu (0,6 kg) na osobu v roce 2007 skončilo v recyklaci 15,4 kg obalového materiálu. Zde je však třeba upozornit, že papíru se vytrídilo méně proto, že se používá stále méně, mj. z toho důvodu, že ubývá tištěných novin a časopisů.

bit.ly/2IMij6b

Podnikání není poslední štací, ale první šancí pro schopné

Role malých firem v ekonomice se během jedné generace výrazně zvýšila. „Máme mimořádného podnikatelského ducha,“ říká Karel Havlíček, předseda představenstva Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR.

ALENA GÉBLOVÁ
vedoucí redaktorka

Jak si vysvětlujete fakt, že v naší republice podniká skoro milion osob?

Nejdříve je třeba si trochu ujasnit čísla, protože každý uvádí něco jiného. Je třeba brát v úvahu pouze aktivní podnikatele, nikoliv počet registrovaných podnikatelů, a už vůbec není možné odvozovat jejich počet od výše vydaných živnostenských listů. Aktivních živnostníků je 990 tisíc, právnických osob potom kolem 470 tisíc. Počet právnických osob odpovídá jiným zemím a vysoký počet OSVČ je dán obrovským boomerem podnikání v 90. letech. Pokud si vzpomeneme na ty časy, tak nepodnikat po revoluci bylo skoro divné..., s tím souvisí takové množství živnostníků. I z toho důvodu jich je dnes starších 62 let více než mladších 35 let...

Mají Češi podnikatelského ducha, anebo je zapotřebí hledat příčinu tak vysokého počtu někde jinde?

Máme mimořádného podnikatelského ducha. Dokážeme improvizovat, přizpůsobit se situaci, nebojíme se odpovědnosti a vyhledáváme v profesích určitou míru svobody. Možná je to dáno nesvobodou z období totality a ti, kteří hned po revoluci vzali v nadšení podnikatelský prapor do ruky, tím nakazili celé rodiny. Proto i jejich děti často míří do stavu podnikatelského. Bohužel ale nadšení trochu opadá a v důsledku mimořádných příležitostí na trhu práce mnozí potomci míří raději do stavu závislého, za větším komfortem a nižším rizikem.

Proč se (ne)vyplatí v Česku podnikat?

Takto bych to nestavěl. Podnikání není o poslední štací pro neúspěšné, ale první šancí pro nejspokojnější. Nikdo z podnikatelů, ani těch nejúspěšnějších, nemá bílko šek na to, že v dalších letech podnikatelsky přežije. V Asociaci malých a středních podniků a živnostníků ČR je jako jejich hlavní zástupce musíme účinně hájit, ale nesmíme sklouznout do podnikatelského populismu a vytvářet prostředí jakýchsi pseudodoborů, které se postarají o každého živnostníka. Lepší budou pokračovat, horší skončí a nahradí je jiní. Pokud někdo přijme tento způsob hry, pojede každý den nadoraz, dá do toho vše, nebude se vymlouvat na prostředí, vládu, banky či obchodní partnery, má šanci, že to ustojí i desítky let. Ten, kdo bude neustále hledat chybu jinde, bude to šidit a bude čekat na pomoc od státu, skončí.

Podnikání je o odříkání, denním riziku ztráty střechy nad hlavou a neúnavné nápaditosti.

Jaký je podíl malých podnikatelů na tvorbě hrubého domácího produktu v České republice?

Podle posledních údajů je to 38 % z byznys sektoru, 62 % drží v rukou velké firmy. Z pohledu malých je to o něco méně, než je průměr Evropské unie, kde je to přibližně srovnané. Naším specifikem je, že jsme dost průmyslově orientovaní, a velké firmy, například v automobilovém průmyslu nebo energetice, vytvářejí poměrně rozsáhlý hrubý domácí produkt. Tento podíl ale nepatrně stahujeme a troufám si tvrdit, že vytvořením dobrého podnikatelského prostředí pro malé a střední firmy ho můžeme během dvou generací srovnat.

Proč by měli podnikatelé soutěžit s velkými společnostmi?

Nejde o soutěž. Ale pro celkovou ekonomiku by to bylo dobré. Byli bychom méně závislí a méně zranitelnými. V asociaci je to náš dlouhodobý cíl, který jsme začali před dvaceti lety naplňovat, a musím říci, že role malých firem v ekonomice se během generace výrazně zvýšila. Pamětníci si vybaví, že pokud před dvaceti lety pustili televizi, byli tam samí kapitáni našeho průmyslu. Dnes tam jsou více živnostníci a rodinné firmy. Troufám si tvrdit, že to je výsledek i naší práce, a mám z toho radost, denně na tom pracujeme. Malým roste sebevědomí, už nestojí s čepicí v ruce a daleko více si věří. To je pro byznys základ.

Komu se daří lépe? Osobám samostatně výdělečně činným, nebo zaměstnancům?

Takto otázku nelze generalizovat. Podnikání je o odříkání, denním riziku ztráty střechy nad hlavou a neúnavné nápaditosti. Navíc nejde nic příliš okecat. Pokud nevyděláme na chod firmy, žádné vzletné řeči nepomohou. Je to výzva, v nemalé míře svoboda v rozhodování, tvoříme vlastní týmy, ovlivňujeme okolí firmy, můžeme růst v příjmech a můžeme si sáhnout na náš, nikoliv cizí výsledek. Zaměstnaní nabízí komfort menšího rizika, možnosti zapojení do mezinárodních týmů, klidnější život a kariéerní růst. Na druhou stranu nám nedá pocit svobody, existenční adrenalin. Příjem je obvykle zastropován, vždy si nevybíráme své kolegy a už vůbec ne majitele. Obojí dává smysl, každý se může svobodně rozhodnout a jsem přesvědčen, že když to děláme na „plný kotel“, můžeme být úspěšní jako podnikatelé i jako zaměstnanci.

doc. Ing. Karel Havlíček, Ph.D., MBA

Vystudoval Stavební fakultu ČVUT, dále PIBS při Manchester Metropolitan University, doktorské studium dokončil na Podnikohospodářské fakultě VŠE v Praze.

Zastává pozici předsedy představenstva Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR, od roku 2014 je členem Rady vlády pro výzkum, vývoj a inovace a od letošního roku je jejím místopředsedou. Je majoritním vlastníkem skupiny SINDAT.

Na Vysoké škole finanční a správní vede Fakultu ekonomických studií.

Proč podniká víc mužů než žen?

Poměr podnikajících mužů k ženám je 1,7 : 1. Žen ale v posledních letech přibývá daleko více, od doby krize přibylo 50 tisíc podnikatelek, zatímco počet mužů v živnosti stagnuje. Ženy jsou v kurzu, jdou za výsledkem, a nikoliv za vítězstvím, nechodí do tak velkého rizika, mají přirozenou obchodní rafinovanost. Založením živnosti navíc dnes řeší flexibilní pracovní dobu po mateřské, chtějí být více nezávislé a nečekat jen doma u okna na vydělávajícího manžela. Čím dál více rovněž berou odpovědnost za rodinné příjmy na svá bedra. I jim jsme v asociaci vytvořili velkou platformu – Podnikavá žena. Máme jich už šest tisíc a hrozně jim fandím.

Podniky se potýkají s nedostatkem pracovních sil, a to nejen v průmyslu a ve stavebnictví, ale také ve službách. Podle jakých kritérií se lidé rozhodují, zda zkusí podnikání, anebo se nechají zaměstnat?

Jak kdo. Někdo se rozhodne využít nabídky slušného místa hned po škole, navíc dnes obvykle slušně zaplaceného, nemluvě o řadě benefitů, které zaměstnavatel nabízí. Snažíme se burcovat, aby ti nejspornější, kteří mají předpoklady jít hrát na podnikatelský dvorek, zkusili podnikání. I na to máme v asociaci platformu – Young Business/Svou cestou, v rámci které brázdíme každý týden po regionech, školách a klubech a mobilizujeme schopné mladochy pro podnikání. Stejně tak pracujeme zase na další platformě – Rodinná firma – s následovnicí. Vytváříme

jim takřka klubové zázemy a burcujeme je k tomu, aby drželi vlajku rodinného byznysu i dále a nepřeskočili do stavu závislého v jiných firmách...

Jaký vliv na podnikání má hospodářský cyklus?

Naprostě zásadní. V době krize to nevydýchala skoro třetina podnikatelů. Částečně ale i proto, že jsme byli po necelých dvaceti letech podnikání stále nezkušení. Nikdy předtím jsme opravdovou krizi nezažili a nebyli jsme na ni připraveni. Přehřáli jsme investice, nevytvářeli jsme rezervy, podcenili jsme řízení pohledávek, žili jsme v přesvědčení, že naši bankéři nás podrží. Vše si musí každý odžít... a platí to i v byznysu. Chci věřit, že jsme se poučili a že v době růstu myslíme na dobu horší a připravíme se na ni jak na bázi ekonomické, tak právní a vztahové.

Proč mají podniky pod zahraniční kontrolou vyšší ziskovost?

Protože podnikají často o několik desítek let déle, protože operují v mnoha dalších zemích a rozkládají si náklady a rizika, protože si budují po generace vztahy s obchodními partnery. Mají „levné“ peníze, což sice platí nyní i u nás, ale pamatují si, že jsme před dvaceti lety měli úvěry skoro za patnáct procent, zatímco zahraniční konkurenti platili o řád méně. Nevymlouvám se, ale kapitalismus jsme u nás budovali na chatrných základech. Pravdou je ale i to, že výkonnost managementu i pracovníků je u nás stále nižší, což neznamená, že pracujeme méně, ale to, že tvoříme nižší přidanou hodnotu.

Jaký dopad bude mít celní bitva mezi USA a Evropou na podnikání v České republice?

Krátkodobě menší, dlouhodobě by byl dopad významný. Patříme mezi nejotevřenější ekonomiky na světě, exportujeme 80 % celkového hrubého domácího produktu. A pokud se nám přibrzdí obchody s Německem, Francií, Británií nebo Polskem, kam jde půlka našeho vývozu, pak máme velký problém. Čistě proto, že jmenované země mají s USA veledůležitě obchodní vztahy a jejich narušení by mohlo mít sekundární dopad i na nás. A to nehovořím o roztočení spirály obchodní války, což by nás dostalo na kolena. Spotřebou a investicemi bychom to prostě nedohnali.

Kdybyste měl někomu poradit, v jakém oboru by měl začít podnikat, který byste mu doporučil?

Netroufám si nikomu radit. Ale varuji před tím, jít do podnikání proto, že budeme bohatí a brzy „za vodou“. Komfort nesmí být příčinou, ale důsledkem podnikání. Hlavním důvodem musí být snaha něco vybudovat, někoho vést, stát v čele a denní střety a problémy brát jako výzvy. Pokud do toho dáme vše, budeme náročni k sobě samým a nebudeme si ulevovat, pak máme slušnou šanci na úspěch. Komfort pak přirozeně přijde, ale odpovědný podnikatel si jej stejně moc neužije, protože ví, že mlaskat, či dokonce chrochtat se nevyplácí.

Tržby ve službách stále rostou

Meziroční nárůst tržeb v odvětví služeb dosáhl v 1. čtvrtletí tohoto roku hodnoty 5,8 %, a plynule tak navázal na růst v předchozích čtvrtletích. Nejvíce rostlo odvětví informačních a komunikačních činností.

TOMÁŠ HARÁK

oddělení statistiky služeb, peněžnictví a pojišťovnictví

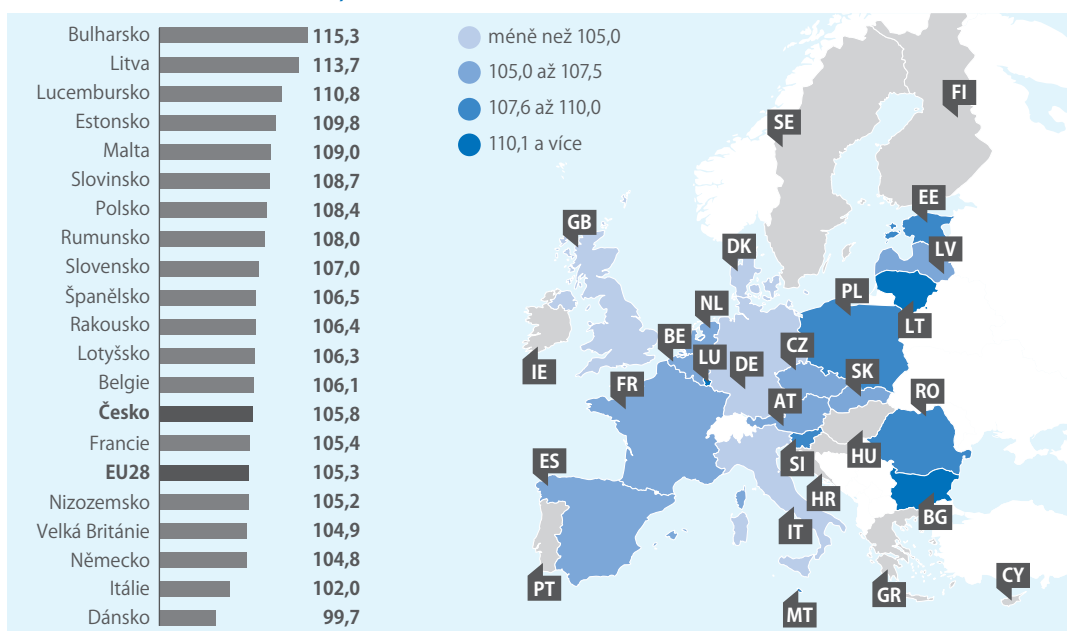
EVROPSKÁ UNIE
105,3 %

ČESKÁ REPUBLIKA
105,8 %

Po 4,8% růstu v posledním čtvrtletí roku 2017 vykázaly v 1. čtvrtletí letošního roku tržby (očistěné o pracovní dny, v běžných cenách) v odvětvích služeb (CZ-NACE, sekce H, I, J, M a N) meziroční zvýšení o 5,8 %. Česká republika tak překonala tempo růstu

Evropské unie, kde v 1. čtvrtletí 2018 tržby ve službách rostly o 5,3 % (v době psaní článku chyběly kompletní údaje za Finsko, Chorvatsko, Irsko, Kypr, Maďarsko, Portugalsko, Řecko a Švédsko). Růst zaznamenaly všechny země kromě Dánska, které vykázalo

MEZIROČNÍ INDEX TRŽEB V BĚŽNÝCH CENÁCH OČIŠTĚNÝ OD PRACOVNÍCH DNÍ ZA SLUŽBY VE VYBRANÝCH ZEMÍCH EU28, 1. ČTVRTLETÍ 2018

* Pozn.: Portugalsko, Irsko, Švédsko, Finsko, Chorvatsko, Maďarsko, Řecko a Kypr – údaje nejsou dostupné. Zdroj: Eurostat (k 14. 6. 2018)

KVĚTEN 2018

PRŮMYSL

+ 1,4 %

Průmyslová produkce meziročně vzrostla o 1,4 %. Po vyloučení sezónních vlivů byla oproti dubnu 2018 meziměsíčně vyšší o 2,9 %.

MALOOBCHOD

+ 5,0 %

Tržby v maloobchodě (NACE 47) očistěné od kalendářních vlivů se reálně meziročně zvýšily o 5,0 %, shodně jako bez očistění. Růst tržeb vykázaly všechny hlavní sortimentní skupiny prodejen.

STAVEBNICTVÍ

+ 10,1 %

Stavební produkce reálně meziročně vzrostla o 10,1 %. Po vyloučení sezónních vlivů byla meziměsíčně vyšší o 3,2 %.

SLUŽBY

+ 1,7 %

Tržby za služby (očistěné i neočistěné od kalendářních vlivů) vzrostly reálně meziročně o 1,7 %. Nejvyššího meziročního růstu dosáhla sekce dopravy a skladování, a to o 5,8 %.

CESTOVNÍ RUCH

+ 4,2 %

Ubytovací statistika vykázala v květnu meziroční zvýšení počtu hotelových hostů o 4,2 % a jejich počet přenocování vzrostl o 2,1 %.

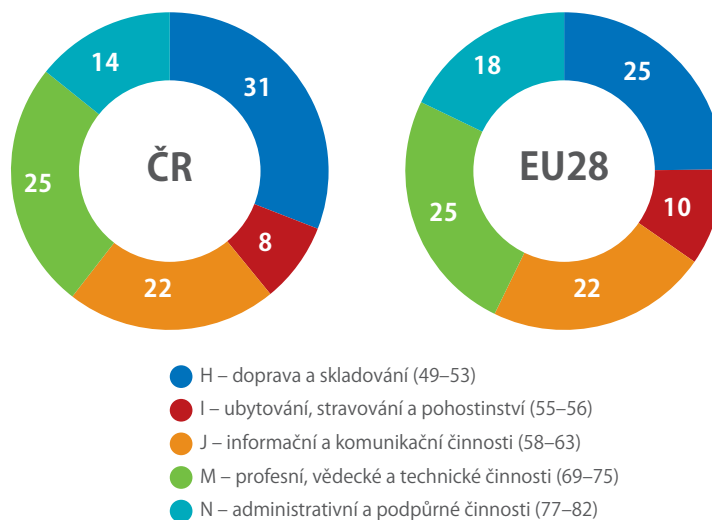
0,3% pokles. Nejvíce meziročně posílilo Bulharsko (+15,3 %). U našich sousedů na Slovensku se odvětví služeb také dařilo, tržby tam vzrostly o 7,0 %.

V tuzemsku rostlo nejvíce odvětví informačních a komunikačních činností (CZ-NACE, sekce J), kde byl zaznamenán nárůst tržeb o 6,9 %, což je nejvyšší hodnota od počátku roku 2016. Dařilo se všem jednotlivým oddílům této sekce, dokonce i činnostem v oblasti filmů, videozáznamů a televizních programů, pořizování zvukových nahrávek a hudební vydavatelské činnosti (CZ-NACE, oddíl 59). Ty se dostaly po třech čtvrtletích propadu do kladných hodnot (+1,0 %). Nejvíce se dařilo činnostem souvisejícím s tvorbou programů a vysílání (CZ-NACE, oddíl 60), které zaznamenaly nárůst 9,6 %.

Ani ostatní odvětví služeb však nezůstala pozadu. Nejvýznamnější odvětví, co se týče velikosti celkových tržeb, a sice činnosti v oblasti dopravy a skladování (CZ-NACE, sekce H), dosáhlo 5,9% růstu. Kromě letecké dopravy (CZ-NACE, oddíl 51), která vykázala pokles o 4,0 %, rostly tržby meziročně ve všech oddílech této sekce. Konkrétně se jednalo o pozemní a potrubní dopravu (CZ-NACE, oddíl 49), kde tržby vzrostly o 4,1 %, ve vodní dopravě (CZ-NACE, oddíl 50) o 5,1 %, ve skladování a vedlejších činnostech v dopravě (CZ-NACE, oddíl 52) o 8,8 % a v poštovních a kurýrních činnostech (CZ-NACE, oddíl 53) o 8,3 %. Kromě Dánska, kde došlo k poklesu tržeb o 3,2 %, rostla sekce H napříč celou EU (+4,2 %).

Profesní, vědecké a technické činnosti (CZ-NACE, sekce M) dosáhly stejného růstu jako ve čtvrtletí předešlém, a to o 4,6 %. Dařilo se architektonickým a inženýrským činnostem (CZ-NACE, oddíl 71), které rostly o 6,7 %. Také ostatní profesní, vědecké a technické činnosti (CZ-NACE, oddíl 74) dosáhly růstu, a to o 8,0 %. Naopak reklamě a průzkumu trhu se nedařilo. Po 1,7% propadu z minulého čtvrtletí se tempo poklesu ještě zvýšilo, a to na -2,5 %. Celkově ČR poněkud zaostává za průměrem EU28,

PODÍL JEDNOTLIVÝCH SEKČÍ NA CELKOVÝCH TRŽBÁCH ZA SLUŽBY V ČR A EU28, 2016 (%)

Zdroj: Eurostat (k 14. 6. 2018)

který v sekci M činil 5,7 %. Jedinou zemí, která vykázala v tržbách meziroční propad, je Lucembursko (-1,5 %). K tempu růstu tržeb ve službách přispěla i sekce administrativních a podpůrných činností (CZ-NACE, sekce N), kde došlo k 5,7% navýšení.

Činnosti související se zaměstnáním (CZ-NACE, oddíl 78) s aktuálním výsledkem 5,8 % oproti předchozímu čtvrtletí (+4,9 %) lehce posílily. Služby cestovních agentur, kanceláří a jiných rezervačních a souvisejících činností (CZ-NACE, oddíl 79) dosáhly 8,9% nárůstu. Oproti poslednímu kvartálu předchozího roku (+2,1 %) se tak jedná o zrychlení růstu a i ve srovnání s průměrem EU28 (+4,1 %) jde o nadstandardní výsledek. Podobně si vedlo i odvětví bezpečnostních a pátracích činností (CZ-NACE, oddíl 80), které po 3,6% růstu ze čtvrtého kvartálu roku 2017 zrychlilo na 5,9 %, a průměr EU28 tak předstihlo o 2,8 procentního bodu.

6,9 %
růst ICT v roce 2016

ČERVEN 2018

SOUHRNNÝ INDIKÁTOR DŮVĚRY

Důvěra podnikatelů se zvýšila o 1,2 bodu a mezi spotřebiteli se mírně snížila o 0,8 bodu.

+ 0,8 bodu

PRŮMYSL

+ 1,8 bodu

Důvěra podnikatelů v průmyslu se zvýšila. Indikátor důvěry vzrostl o 1,8 bodu na hodnotu 96,8. Oproti červnu 2017 je také vyšší.

STAVEBNICTVÍ

+ 0,5 bodu

Indikátor důvěry ve stavebnictví se meziměsíčně mírně zvýšil o 0,5 bodu na hodnotu 97,1. V porovnání se stejným měsícem loňského roku je také vyšší.

OBCHOD

= 0,2 bodu

V odvětví obchodu se důvěra podnikatelů velmi mírně snížila. Indikátor důvěry meziměsíčně poklesl o 0,2 bodu na hodnotu 97,9. V meziročním srovnání je důvěra také nižší.

SLUŽBY

+ 0,7 bodu

Důvěra podnikatelů ve vybraných odvětvích služeb (vč. bankovního sektoru) se mírně zvýšila o 0,7 bodu na hodnotu 97,9. V meziročním srovnání je také vyšší.

SPOTŘEBITELÉ

= 0,8 bodu

Důvěra spotřebitelů v ekonomiku se mírně snížila. Indikátor důvěry poklesl o 0,8 bodu na hodnotu 113,0. Meziročně je však vyšší.

Náklady na dokončený byt? V rodinném domku 3,4 mil., v bytovém domě 2,2 mil. Kč

Ve srovnání s rokem 2016 se počty dokončených bytů vloni zvýšily. Vzrostly jak v rodinných a bytových domech, tak ve stavebně upravených nebytových prostorách. V těch se počet dokončených bytů dokonce výrazně zvýšil.

**PETRA
ČUŘÍNOVÁ**

vedoucí oddělení
statistiky
stavebnictví
a bytové výstavby

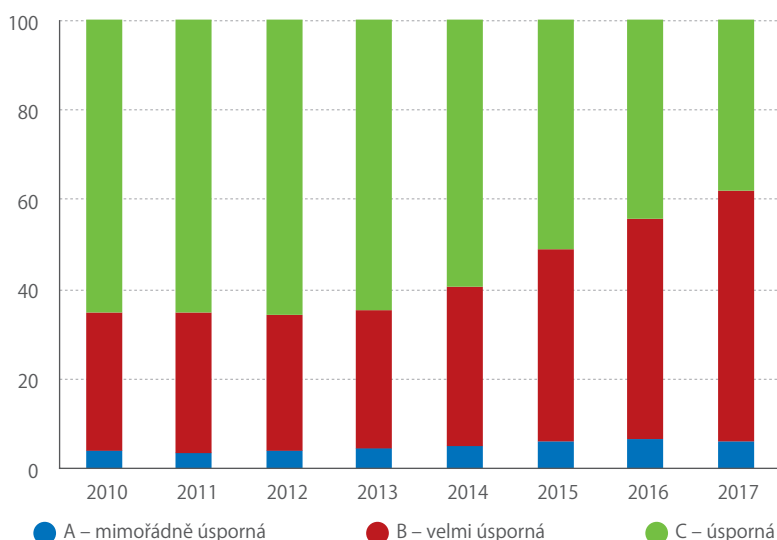
V roce 2017 bylo postaveno celkem 16 365 nových bytových budov, ve kterých bylo dokončeno 28 569 bytů. Více než polovina bytů byla dokončena v rodinných domech. Na jejich výstavbu se

vynaložilo 51 mld. Kč. Náklady na výstavbu jednoho bytu činily 3,4 mil. Kč.

Rodinné domy se nejčastěji stavěly v dispozici 4+1, menších bytů bylo naprosté minimum. Obytná plocha rodinných domů dokončených v roce 2017 se pohybovala od 20 m² do 500–700 m² a v průměru činila 92 m². Výstavba jednoho rodinného domu trvala v průměru tři a půl roku, ale jednotlivé domy se stavěly od půl roku po desítky let.

Rodinné domy měly nosné konstrukce v naprosté většině ze zděných materiálů (82 %). V posledních letech je však možné pozorovat zvýšený zájem o dřevěné stavby. V roce 2017 bylo dokončeno 2 159 nových rodinných domů – dřevostaveb. Tento počet byl meziročně vyšší o 7,3 %, což je podstatně rychlejší tempo růstu než v případě všech rodinných domů bez ohledu na konstrukci. Dřevostavby se na celkové výstavbě nových rodinných domů podílely 15 %, což je nejvíce v celé sledované časové řadě.

DOKONČENÉ RODINNÉ DOMY PODLE ENERGETICKÉ NÁROČNOSTI (%)

Zdroj: ČSÚ

TECHNICKÁ VYBAVENOST NOVĚ DOKONČENÝCH DOMŮ SE STÁLE ZLEPŠUJE

Nejvíce využívaným způsobem výstavby dřevostaveb je lehký rámový skelet – panelová montáž, kdy sendvičovou stěnu tvoří dvě konstrukční desky, mezi něž se

dává izolace. Z takových sendvičů se v továrně vyrobí celé stěny a panely se pak na stavbě s pomocí jeřábu poměrně rychle smontují. Z venkovní i vnitřní strany se desky obkládají či zakrývají omítkami. Většinou se tak stavějí katalogové domy, ale moderní technika umožňuje také individuální návrhy. Touto metodou byla postavena téměř polovina dřevostaveb.

Vybavenost elektrinou a dodávkou vody se považuje za 100%, a proto se již nesleduje. Téměř dvě pětiny rodinných domů dokončených v roce 2017 měly připojení na plyn převážně formou plynovodní sítě a naprostá většina (94 %) domů měla centrální domovní vytápění.

Ve výstavbě rodinných domů převažovala v roce 2017 třída B energetické náročnosti (56 % rodinných domů). Tento podíl v posledních letech výrazně roste – od roku 2010 o 26 procentních bodů. Současně s tím klesá zastoupení v kategorii C. Mimořádně úsporných rodinných domů (kategorie A) se loni dokončilo šest procent a tento podíl se v čase zásadně nemění.

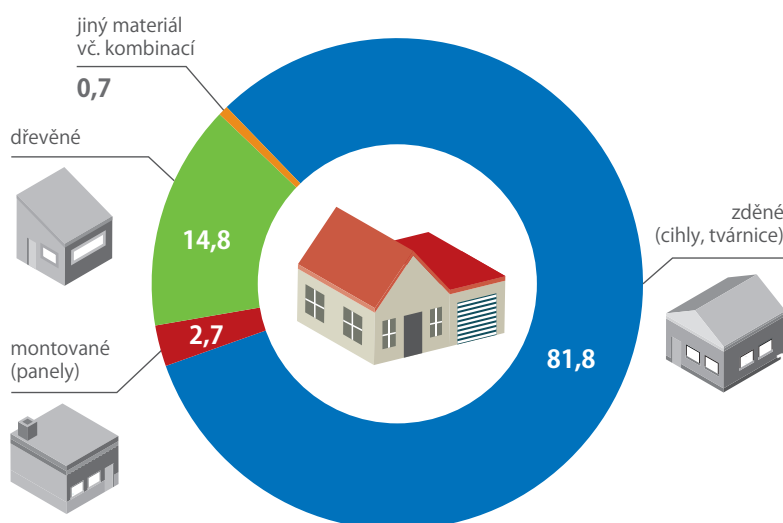
NA JEDEN BYTOVÝ DŮM PŘÍPADALO V PRŮMĚRU 31 BYTŮ

Bytových domů bylo v roce 2017 dokončeno 303, přičemž bytů v nich bylo 9 264. Jejich výstavba přišla na 21 mld. Kč. Mezi jednotlivými dokončenými bytovými domy existuje velká variabilita a rozdíl mezi ukazateli výstavby jsou v jednotlivých letech silně ovlivněny strukturou projektů (bytových domů se staví relativně málo).

Průměrné investiční náklady na výstavbu jednoho bytu činily 2,2 mil. Kč a na jeden dům připadalo v průměru 31 bytů. Stavěly se ale domy od malých bytovek se čtyřmi byty po velké objekty s několika stovkami bytů. Byty v bytových domech byly především velikosti 2+1, velkých bytů (4+1 a více) se v minulém roce dokončilo pouze zhruba 10 %.

Průměrná obytná plocha jednoho bytu byla 52 m² a velikost velmi záležela na konkrétním projektu. Doba výstavby bytového domu se pohybovala od několika měsíců (například tzv. kontejnerové domy)

DOKONČENÉ RODINNÉ DOMY PODLE SVISLÉ NOSNÉ KONSTRUKCE, 2017 (%)

Zdroj: ČSÚ

Průměrná obytná plocha jednoho bytu v roce 2017

52 m²

v bytovém domě

92 m²

v rodinném domě

bit.ly/2tvQqe2
bit.ly/2IC6w16

po více než deset let. V průměru se bytový dům stavěl necelé tři roky.

Nejčastější svislá nosná konstrukce bytových domů byla zděná, ve větších městech se více vyskytovaly montované konstrukce, případně jiné materiály a jejich kombinace. Naopak podíl dřevostaveb byl nižší než v případě rodinných domů a stavěly se spíše v menších obcích. Nadpoloviční počet bytových domů byl připojen na plynovodní síť (58 %), zbytek byl dokončen bez přívodu plynu. Vytápění bytových domů bylo převážně centrální, a to spíše domovní s kotlem v budově než centrální dálkové.

Také v kategorii bytových domů převažovaly domy s energetickou třídou B (66 %) a trend v posledních letech je stejný jako v případě rodinných domů: oproti roku 2010 nárůst o 32 procentních bodů současně s poklesem podílu v kategorii C. Mimořádně úsporné bytové domy s energetickou třídou náročnosti A se stavěly velmi zřídka.

DANTE WEB

Statistické výkazy
on-line

vykazy.cz

Hospodářský růst mírně zpomalil

Evropským zemím se ekonomicky daří. Česko se stále drží mezi nejrychleji rostoucími ekonomikami. Rychlejší tempo meziročního růstu se tradičně soustředí do zemí, které vstoupily do EU později a dohánějí úroveň západní části Unie.

KAROLÍNA SŮKUPOVÁ
vedoucí oddělení
svodných analýz

Rok 2017 byl pro ekonomiku EU poměrně úspěšným. Celkový růst hrubého domácího produktu (HDP) zde dosáhl 2,5 %, což bylo nejvíce od roku 2007. Výrazné bylo hlavně druhé pololetí roku. U několika zemí hospodářský růst překonal 5,0% hranici. Dařilo se i české ekonomice, která mohla čerpat ze zvýšené zahraniční poptávky.

Počátek roku 2018 však přinesl mírné zpomalení meziročního tempa růstu HDP. Ekonomika EU vzrostla meziročně o 2,4 %. Mírně zpomalil růst výdajů na konečnou spotřebu (1,6 %). Naopak dynamika investiční aktivity výrazně překonala celkový růst HDP (4,2 %). To je projevem probíhajícího vrcholu hospodářského cyklu.

Jistou roli zřejmě hrálo i završení poloviny aktuálního programového období evropských fondů a související zvýšené čerpání dotačních prostředků.

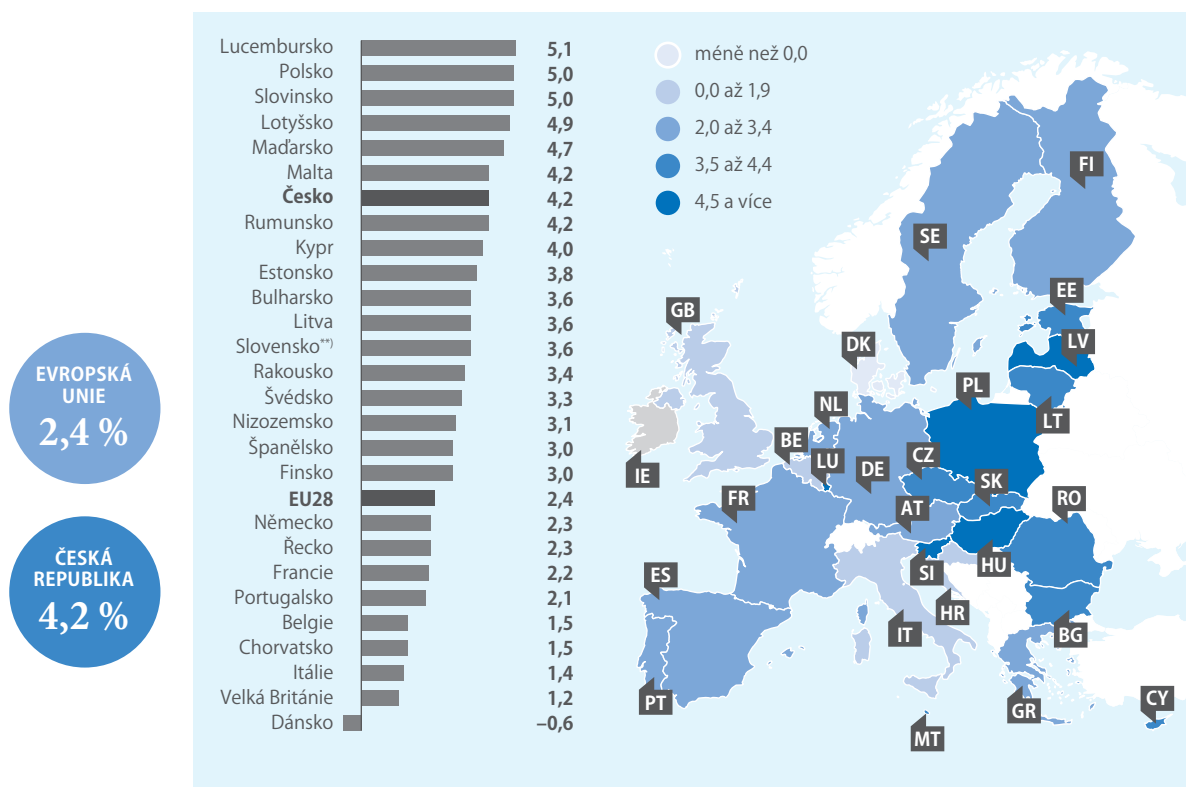
NOVÍ ČLENOVÉ EU ROSTOU RYCHLEJI

Rychlejší tempo meziročního růstu se tradičně soustředilo do zemí, které vstoupily do EU později a dohánějí úroveň západní části Unie. Nejrychleji rostoucí země – Lucembursko (5,1 %) – je sice výjimkou, další země v pořadí však uvedené trend potvrdily. Nejvíce se v 1. čtvrtletí dařilo ekonomikám Slovinska a Polska, u obou zemí vzrostl HDP meziročně o 5,0 %. V těsném závěsu se drželo Lotyšsko (4,9 %) a Maďarsko (4,7 %).

Růst ekonomik nových členů EU je momentálně podporován zvýšenými výdaji na spotřebu a především investiční aktivitou.

Počátek roku rovněž přinesl první meziroční pokles HDP od 4. čtvrtletí roku 2016. Tentokrát kvůli meziročnímu propadu přebytku obchodní bilance oslabil ekonomika Dánska (-0,6 %). Pokračovalo zpomalování hospodářského růstu ve Velké Británii (1,2 %). O 1,4 % se meziročně zvýšil výkon ekonomiky Itálie. Shodně o 1,5 % vzrostl HDP v Belgii a v Chorvatsku. Německo, které je klíčovou součástí evropské ekonomiky, meziročně vzrostlo o 2,3 %. V porovnání s koncem roku 2017 tak znatelně zpomalilo (2,9 %).

MEZIROČNÍ RŮST HDP V ZEMÍCH EU28*, 1. Q 2018 (%)

EVROPSKÁ UNIE
2,4 %

ČESKÁ REPUBLIKA
4,2 %

Pozn.: *) Chybějí data za Irsko.**) Data za Slovensko nejsou očištěna od kalendářních vlivů.

Zdroj: Eurostat

TÉMA

20

Mladí lidé se do podnikatelské činnosti příliš nehrnou

22

Patříme k zemím EU s vysokým podílem podnikatelů

24

Na co si podnikatelé stěžují

26

V čem podnikají ženy a v čem zase muži

PODNIKATELÉ

Mladí lidé se do podnikatelské činnosti příliš nehrnou

V roce 2017 dosáhl počet podnikatelů v ČR 893,9 tis. Proti roku 2010 se jejich podíl snížil o 0,6 procentního bodu a činil 17,1 %. Počet mladých podnikatelů klesá a zvyšuje se počet podnikajících seniorů.

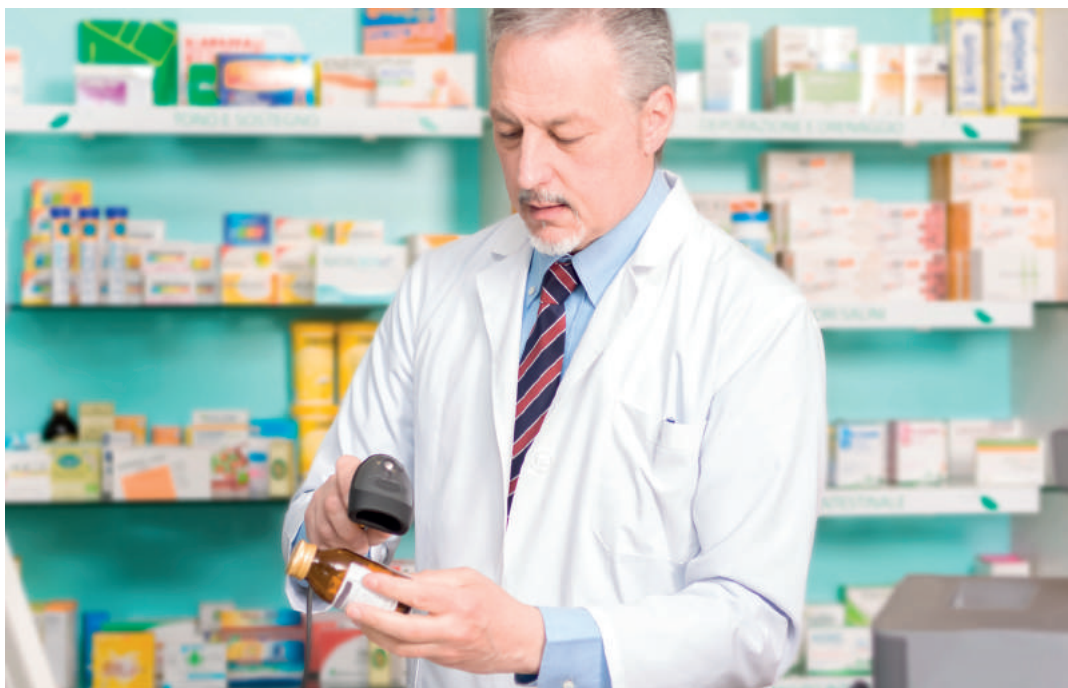
MARTA PETRÁNOVÁ

oddělení
pracovních sil,
migrace a rovných
příležitostí

BOHUSLAV MEJSTRÍK

oddělení
pracovních sil,
migrace a rovných
příležitostí

Podle výsledků Výběrového šetření pracovních sil (VŠPS) dosáhl počet osob v hlavním zaměstnání v roce 2017 celkem 5 221,6 tis. To je vůbec nejvyšší počet v historii samostatné České republiky. K růstu počtu pracujících v posledních letech přispívá hlavně zvyšování počtu zaměstnanců. Od roku 2010 vzrostl jejich počet o 308,3 tis. na 4 327,6 tis. osob. Počet sebezaměstnaných včetně pomáhajících rodinných příslušníků přitom vzrostl jen o 28,1 tis. na 893,9 tis., především díky růstu počtu podnikatelů bez zaměstnanců, tj. osob pracujících na vlastní účet.

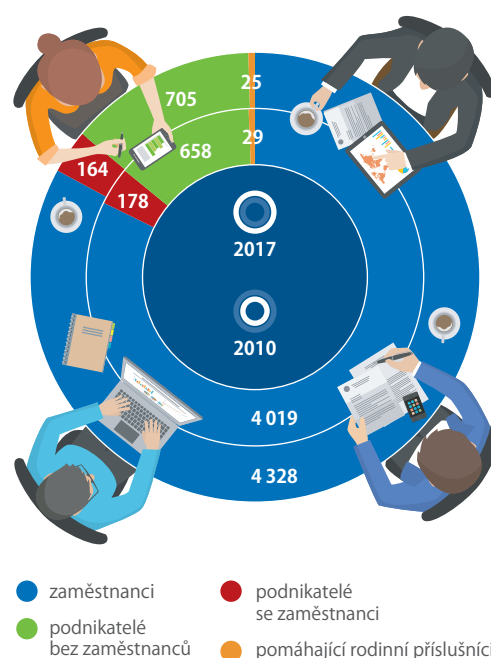
MLADÍ SE DO PODNIKÁNÍ NEHRNOU

Naše populace obdobně jako populace v ostatních evropských zemích stárne. Tato skutečnost se odráží i na věkové struktuře sebezaměstnaných. Kromě demografických faktorů se projevuje i nižší ochota mladých podnikat ve svém hlavním zaměstnání.

Mezi roky 2010 a 2017 vzrostl počet sebezaměstnaných zejména díky přírůstku podnikatelů po dosažení šedesáti let věku (41,2 tis.). Velký nárůst počtu podnikatelů byl i ve skupině pracujících ve věku 40–44 let, což souvisí s úrovní porodnosti v sedmdesátých letech.

Úplně odlišná je situace podnikatelů ve věku do čtyřiceti let. Od roku 2010 do roku 2017 jejich

POČET PRACUJÍCÍCH PODLE JEJICH POSTAVENÍ V HLAVNÍM ZAMĚSTNÁNÍ, 2010 A 2017 (TIS.)

43,2 roku

činil v roce 2017
průměrný věk všech
pracujících

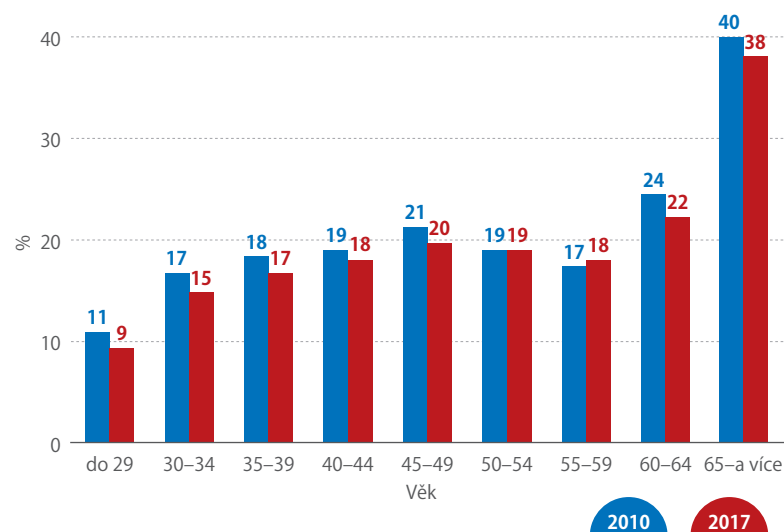
Zdroj: ČSÚ, Výběrové šetření pracovních sil

počet klesl o 65,3 tis. Snížil se jak počet zaměstnavatelů v tomto věku, tak i osob pracujících na vlastní účet, tj. podnikatelů bez zaměstnanců.

NEJVÍCE SE ZVÝŠIL PRŮMĚRNÝ VĚK POMÁHAJÍCÍCH RODINNÝCH PŘÍSLUŠNÍKŮ

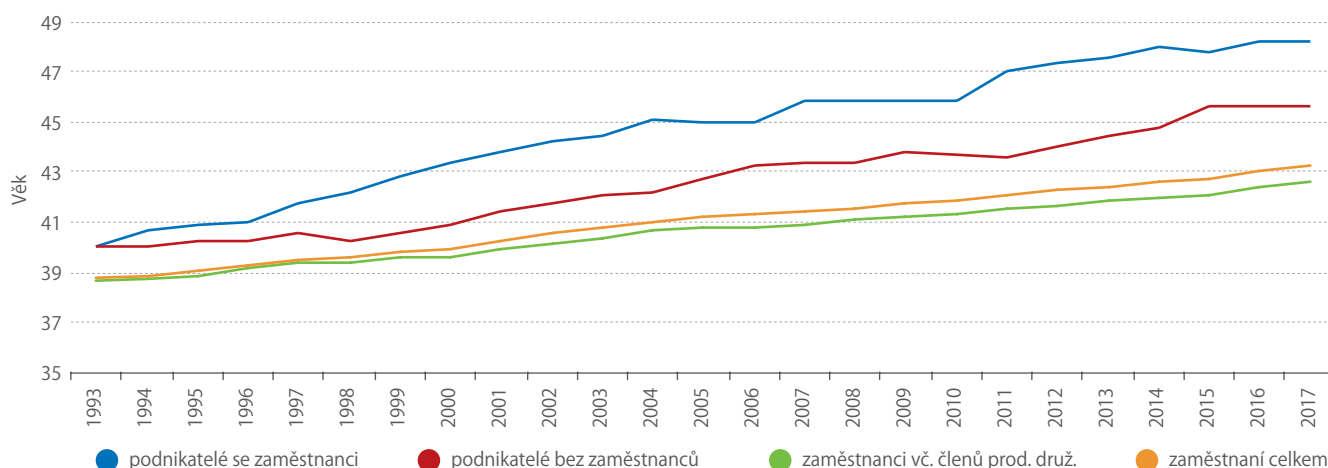
Neustálý růst průměrného věku pracujících potvrzuje proces stárnutí populace. To je zřejmé i z vývoje po roce 2010. Průměrný věk všech pracujících se zvýšil o 1,4 roku a v roce 2017 dosáhl 43,2 roku. Přitom průměrný věk zaměstnanců vzrostl o něco méně (o 1,3 roku na 42,6). Naproti tomu se průměrný věk podnikatelů se zaměstnanci zvýšil ve stejném období o 2,3 roku až na 48,2 roku a průměrný věk osob pracujících na vlastní účet o 2,0 roku na 45,7. Nejvíce se zvýšil průměrný věk pomáhajících rodinných příslušníků, a to o 3,2 roku na 46,4. Údaje za tuto skupinu však mohou být ovlivněny nižším celkovým počtem těchto osob a z toho vyplývající nižší spolehlivostí výsledků.

PODÍL SEBEZAMĚSTNANÝCH NA CELKOVÉ ZAMĚSTNANOSTI VE VĚKOVÝCH SKUPINÁCH, 2010 A 2017

Zdroj: ČSÚ, Výběrové šetření pracovních sil

VÝVOJ PRŮMĚRNÉHO VĚKU PODLE POSTAVENÍ V ZAMĚSTNÁNÍ, 1993-2017

Zdroj: ČSÚ, Výběrové šetření pracovních sil

Minisčítání 2018

Probíhá od září
do prosince 2018

Unikátní projekt pro žáky a studenty ve věku 9 až 16 let o jejich postojích a chování.

Minisčítání 2015

614
škol

1 783
tříd

29 633
vyplněných dotazníků

miniscitani.cz

Patříme k zemím EU s vysokým podílem podnikatelů

I když podíl podnikatelů na celkové zaměstnanosti v České republice klesá, v roce 2017 dosáhl páté nejvyšší hodnoty ze všech členských zemí Evropské unie. V sektorech ostatní činnosti, peněžnictví a pojišťovnictví byl vůbec ze všech nejvyšší.

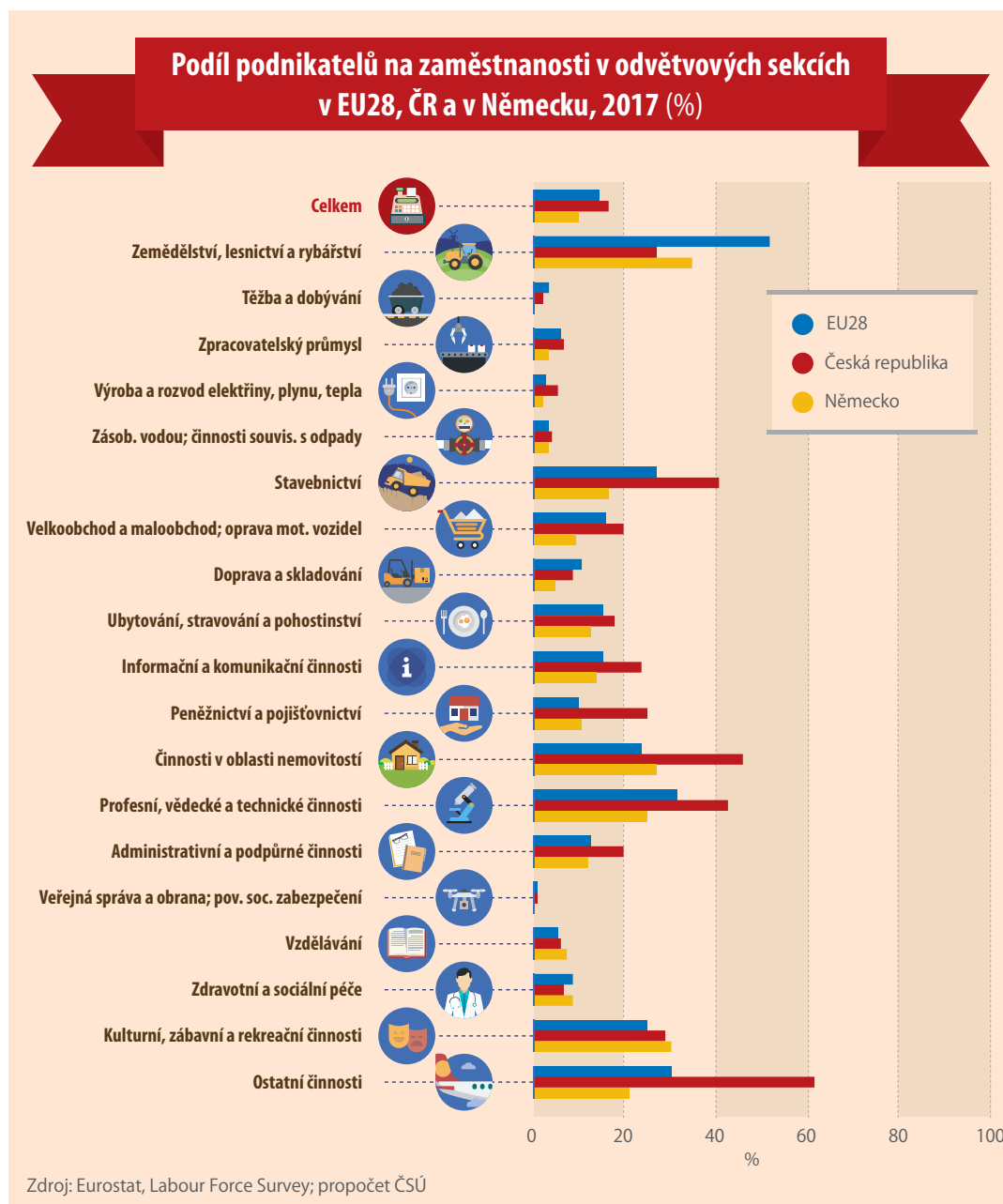
MARTA PETRÁŇOVÁ

oddělení
pracovních sil,
migrace a rovných
příležitostí

Výběrové šetření pracovních sil (Labour Force Survey) umožňuje kvantifikovat rozdíly v postavení v zaměstnání mezi jednotlivými zeměmi Evropské unie. Pro komparaci byl použit podíl podnikatelů bez pomáhajících rodinných příslušníků. V roce 2017 dosáhl za celou Evropskou unii podíl podnikatelů na počtu pracujících 14,5 %. V České republice, i přes

jeho postupné snižování, činil 16,6 %. Byla to pátá nejvyšší hodnota ze všech členských zemí.

S výjimkou Polska mají naši sousedé nižší podíl podnikatelů. Výrazně nižší má Rakousko a zejména Německo. Pro informaci uvádíme porovnání podílu podnikatelů v jednotlivých odvětvových sektorech v České republice a v Německu.

NEJVĚTŠÍ PODÍL PODNIKATELŮ BYL V ŘECKU

Vůbec nejvyšší podíl podnikatelů byl v Řecku, Itálii, Rumunsku a Polsku. V Řecku pracuje velká část podnikatelů v produktivním věku v obchodu, v zemědělství a v odvětvích spojených s cestovním ruchem. V Itálii se často podniká zejména v obchodu a v profesních, vědeckých a technických činnostech. V Rumunsku a v Polsku zase vedle velkého počtu podnikajících pracuje i značná část osob v postavení pomáhajících rodinných příslušníků.

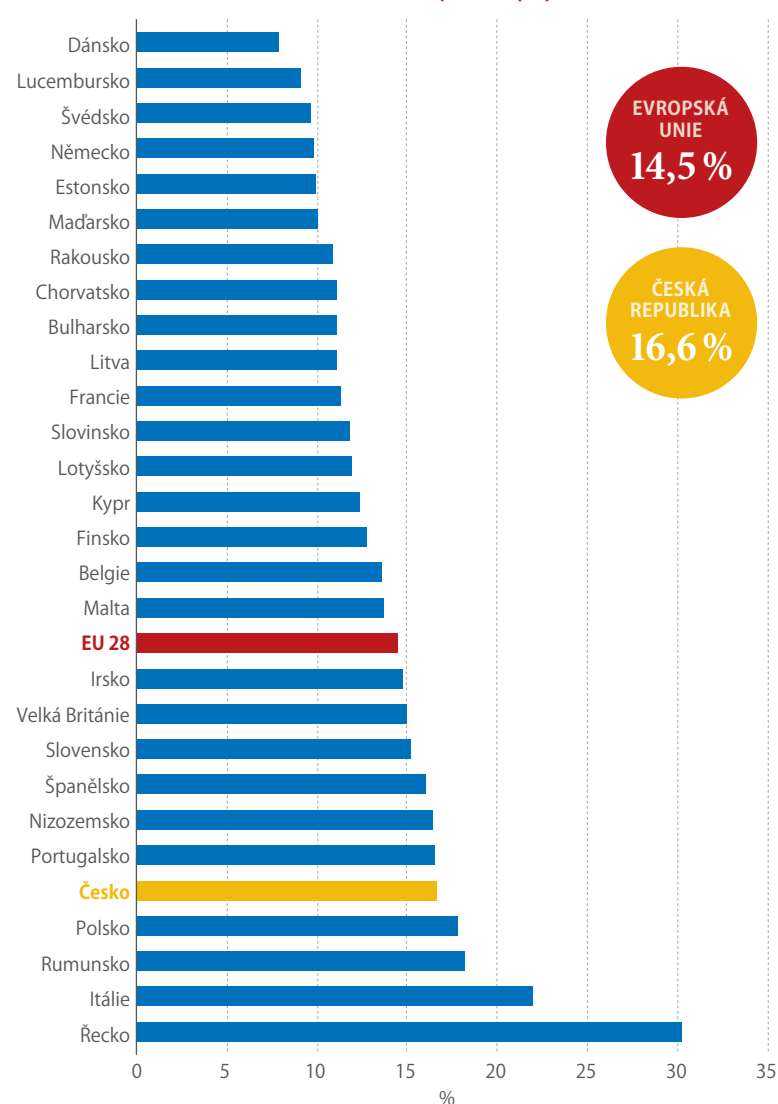
Rozdíl mezi Českou republikou a čtyřmi zeměmi s nejvyšším podílem podnikatelů vyplývá především z velikosti primárního sektoru zemědělství, lesnictví a rybářství. Země na jihu Evropy a Polsko se vyznačují vysokou zaměstnaností v tomto sektoru. Navíc je zde podstatná část pracujících v postavení podnikatelů. Naopak při nízkém celkovém počtu pracujících v této sekci byl v naší republice spolu se Slovenskem zaznamenán vůbec nejnižší podíl podnikatelů.

NA PRVNÍM MÍSTĚ BYLO PENĚŽNICTVÍ A POJIŠŤOVNICTVÍ

V řadě odvětví je podíl podnikatelů v České republice jeden z nejvyšších v rámci Evropské unie. Jejich podíl v sekci ostatní činnosti a v sekci peněžnictví a pojišťovnictví byl v roce 2017 v naší republice vůbec nejvyšší ze všech členských zemí Unie. Druhý nejvyšší byl v informačních a komunikačních činnostech.

Vysoký podíl podnikatelů v České republice v porovnání s EU28 byl i v dalších odvětvích. Třetí nejvyšší podíl ze všech zemí Unie byl v ČR v činnostech v oblasti nemovitostí, dále v profesních, vědeckých a technických činnostech a v sekci administrativní a podpůrné činnosti. Čtvrtý nejvyšší podíl byl zaznamenán ve stavebnictví a v sekci kulturní, zábavní a rekreační činnosti. Vysoký podíl (celkově šestý nejvyšší) byl ve velkém odvětví velkoobchod, maloobchod a opravy motorových vozidel, dále v ubytování, stravování a pohostinství a ve vzdělávání.

PODÍL PODNIKATELŮ BEZ POMÁJÍCÍCH RODINNÝCH PŘÍSLUŠNÍKŮ NA CELKOVÉM POČTU PRACUJÍCÍCH VE VĚKU 15 A VÍCE LET V ZEMÍCH EU28, 2017 (%)

Zdroj: Eurostat, Labour Force Survey; propočtení ČSÚ

Webová prezentace ČSÚ

Hledáte statistické informace?
Navštivte jednotlivá statistická témata
nebo Katalog produktů.

czso.cz/statistiky
czso.cz/statistics

czso.cz/katalog-produktu
czso.cz/catalogue-of-products

10 mil.
zobrazení stránek
za rok

3 mil.
návštěv
za rok

Na co si podnikatelé stěžují

Uspokojení z práce podle postavení v zaměstnání zjišťoval v roce 2017 ČSÚ. Ze šetření vyplynulo, že podnikatele trápí například neprovedené nebo zpožděné platby.

MARTA PETRÁNOVÁ

oddělení
pracovních sil,
migrace a rovných
příležitostí

BOHUSLAV MEJSTRÍK

oddělení
pracovních sil,
migrace a rovných
příležitostí

V roce 2017 byly v rámci Výběrového šetření pracovních sil zjišťovány podrobnější údaje o skupině sebezaměstnaných v hlavním zaměstnání v ad hoc modulu (AHM 2017), který byl povinný pro všechny členské země EU. Jeho součástí byly i otázky umožňující porovnání skupiny podnikatelů (bez pomáhajících rodinných příslušníků, a to se zaměstnanci a bez zaměstnanců) se skupinou zaměstnanců.

PŘEVÁŽNÁ ČÁST PODNIKATELŮ MÁ NEJMÉNĚ DVA KLIENTY

Z celkového počtu 852 tis. zjištěných odpovědí (včetně 16 tis. podnikatelů, kteří v minulém roce neměli žádného klienta) mělo pouze jednoho klienta 58,4 tis. podnikatelů. Nejčastěji tito podnikatelé pracovali ve službách a prodeji. Podnikatelé s alespoň dvěma klienty byli dále dotazováni, jestli v jejich případě bylo nejméně 75 % příjmů od jednoho klienta. Kladně odpovědělo 103,4 tis. osob. Nejčastěji takto odpověděli řemeslníci a opraváři a dále specialisté. Tomu odpovídá i struktura odpovědí podle

POČET PODNIKATELŮ (S A BEZ ZAMĚSTNANCŮ) PODLE HLAVNÍHO PROBLÉMU SOUVISEJÍCÍHO S JEJICH PRACÍ A PODLE HLAVNÍCH TŘÍD KLASIFIKACE ZAMĚSTNÁNÍ (CZ-ISCO), 2017 (tis. osob)

Podnikatelé vč. pomáhajících rodinných příslušníků	Hlavní problémy podnikatelů související s jejich prací							
	Celkový počet podnikatelů s problémem	Nedostatečný vliv na stanovení ceny práce	Opožděné platby nebo neprovedení plateb	Nepřiměřená administrativní zátěž	Nedostatečný příjem v případě nemoci	Období finančních obtíží	Málo práce	Jiné problémy
Celkem	473,2	18,9	113,8	186,2	45,4	28,4	28,9	47,3
CZ-ISCO, z toho hlavní třídy								
Zákonodárci a řídící pracovníci	44,6	1,0	14,4	20,0	1,4	3,1	1,7	2,6
Specialisté	63,5	2,9	10,7	32,8	2,5	2,6	4,6	6,9
Techničtí a odborní pracovníci	64,6	2,5	14,8	28,4	5,0	4,2	3,9	5,3
Úředníci	13,2	.	1,2	7,5	1,4	1,2	.	1,2
Pracovníci ve službách a prodeji	94,4	1,8	9,1	38,2	13,8	7,3	7,1	15,7
Kvalifikovaní dělníci v zemědělství	17,8	2,7	3,0	7,3	1,2	.	-	3,0
Řemeslníci a opraváři	144,8	6,7	53,7	41,3	16,6	6,8	7,7	10,9
Obsluha strojů a zařízení, montéři	26,8	.	6,6	9,5	3,6	1,9	2,8	1,7

Pozn.: V minimálním počtu respondenti uváděli jako problém nedostatečný přístup k prostředkům pro podnik (pouze 4 tis. osob).

Zdroj: ČSÚ, Výběrové šetření pracovních sil, AHM 2017

19 %

všech podnikajících má jednoho klienta

odvětvových sekcí. Nejvíce těchto osob pracovalo ve stavebnictví, ve zpracovatelském průmyslu či v profesních, vědeckých a technických činnostech. Počet podnikatelů, jejichž příjem byl úplně nebo alespoň ze 75 % závislý na jednom klientovi, tak dosáhl 162 tis. a to je 19 % všech podnikajících.

Většina respondentů (56 %) se v průběhu jednoho roku setkala s nějakými problémy. Podnikatelé měli problém nejčastěji s nepřiměřenou administrativní zátěží a s opožděnými nebo neprovedenými platbami. Tyto důvody uváděli jak zaměstnavatelé, tak podnikatelé bez zaměstnanců. Z dalších důvodů byly čtenější tzv. jiné problémy související s podnikáním a nedostatečný příjem v případě nemoci. S nedostatečným příjmem měli problémy především řemeslníci a opraváři a pracovníci ve službách.

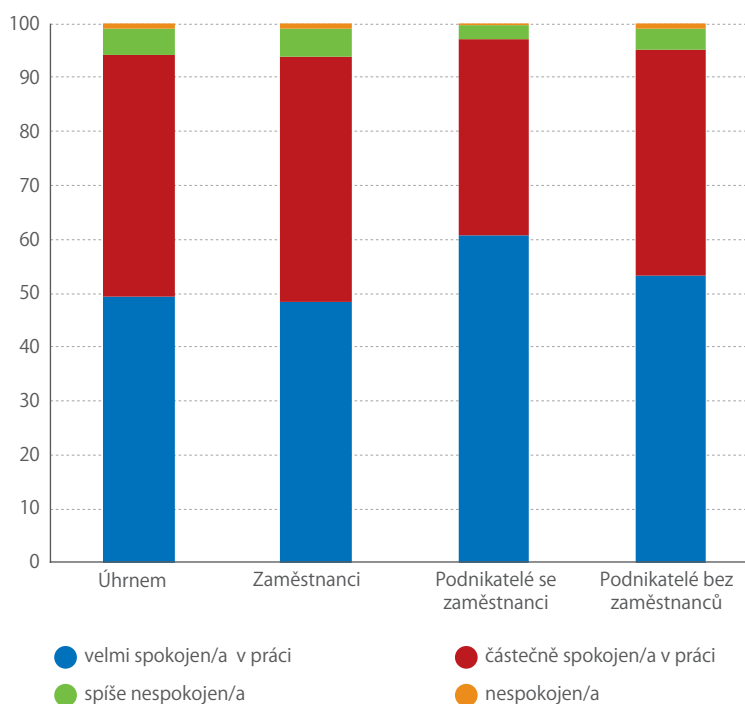
NEJVÍCE SPOKOJENÉ JSOU PODNIKATELKY SE ZAMĚSTNANCI

Všichni pracující byli v AHM 2017 dotazováni, v jaké míře je jejich práce uspokojuje. Míra spokojenosti respondentů s jejich prací je obecně vysoká. Velmi nebo alespoň částečně bylo spokojeno v práci 94,2 % všech pracujících. Velmi spokojeni se svou prací byli zaměstnavatelé (97,1 %), ale spokojenost uváděly i další skupiny pracujících, a to jak pomáhající rodinní příslušníci, tak i podnikatelé bez zaměstnanců. V největší skupině zaměstnanců byl tento podíl nejmenší, přesto ale bylo spokojených 94 % osob.

Rozdíly mezi muži a ženami jsou velmi malé. Vůbec nejvíce spokojené jsou ženy na pozici podnikatelek se zaměstnanci (98,2 %).

Vysokou míru spokojenosti pracujících se svým pracovním uplatněním potvrzují i údaje o tom, zda by podnikatelé raději pracovali jako zaměstnanci, a naopak kolik zaměstnanců by raději podnikalo. Počet podnikatelů ochotných pracovat v postavení zaměstnance činil 83,2 tis., tj. téměř 10 % všech sebezaměstnaných bez pomáhajících rodinných příslušníků. Počet zaměstnanců, kteří by raději podnikali,

USPOKOJENÍ Z PRÁCE PODLE POSTAVENÍ V ZAMĚSTNÁNÍ (%)

Pozn.: Nejsou uváděny výsledky za pomáhající rodinné příslušníky, které mají nižší spolehlivost.

Zdroj: ČSÚ, Výběrové šetření pracovních sil, AHM 2017

byl vyšší (148 tis.), v relativním vyjádření je však velmi malý a dosáhl pouze 3,4 % všech zaměstnanců.

Ve většině hlavních tříd klasifikace zaměstnání CZ-ISCO byl počet zaměstnanců ochotných podnikat vyšší než počet podnikatelů, kteří by raději pracovali jako zaměstnanci. Výjimkou jsou pracovníci ve službách a prodeji, kde je počet podnikatelů, kteří by rádi pracovali v pracovním poměru, vyšší než počet zaměstnanců uvažujících o podnikání. Obdobně je tomu i v hlavní třídě kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství. V tomto případě je ale rozdíl malý.

POČET PODNIKATELŮ A ZAMĚSTNANCŮ, KTEŘÍ BY RÁDI ZMĚNILI SVÉ POSTAVENÍ V ZAMĚSTNÁNÍ (tis. osob)

Pracující	Podnikatelé, kteří by rádi pracovali jako zaměstnanci	Zaměstnanci, kteří by rádi pracovali jako podnikatelé	Rozdíl
Celkem	83,2	147,7	64,5
CZ-ISCO, z toho hlavní třídy:			
Zákonodárci a řídicí pracovníci	1,5	6,9	5,4
Specialisté	9,6	23,7	14,1
Techničtí a odborní pracovníci	10,4	23,0	12,6
Úředníci	2,9	11,3	8,4
Pracovníci ve službách a prodeji	33,0	23,6	-9,4
Kvalifikovaní dělníci v zemědělství	2,2	.	-1,5
Řemeslníci a opraváři	20,0	23,5	3,5
Obsluha strojů a zařízení, montéři	3,6	25,5	21,9
Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	-	9,4	9,4

Zdroj: ČSÚ, Výběrové šetření pracovních sil, AHM 2017

V čem podnikají ženy a v čem zase muži

V posledních letech opanovaly podnikání v oblasti vzdělávání ženy. Informační a komunikační činnosti se podobně jako stavebnictví či doprava a skladování staly doménou sebezaměstnaných mužů. V dopravě a skladování podíl podnikajících žen vzrostl, kdežto v oblasti informačních a komunikačních činností vykázal klesající trend.

**MAREK
ŘEZANKA**

oddělení
pracovních sil,
migrace a rovných
příležitostí

V roce 2017 v České republice podnikalo téměř 900 tis. podnikatelů. Zastoupení žen mezi podnikateli bylo přibližně třetinové.

Sebezaměstnaní muži se nejčastěji v rámci odvětví věnovali stavebnictví (158 tis.), zpracovatelskému průmyslu (87 tis.) a sekci obchodu včetně oprav motorových vozidel (82 tis.). Značný je jejich počet i v odvětvové sekci profesní, vědecké a technické činnosti (63 tis.) a v sekci informační a komunikační činnosti, ve které se požaduje vysoká úroveň formálního vzdělání (asi 31 tis.).

Ženy nejvíce podnikají v oblasti profesních, vědeckých a technických činností (52 tis.), dále v sekci obchodu (43 tis.) a v sekci takzvaných ostatních činností, kam spadají např. kadeřnické, kosmetické činnosti, činnosti pro osobní a fyzickou pohodu nebo praní a chemické čištění (43 tis.). Více žen než mužů podnikalo ve zdravotní a sociální péči nebo ve vzdělávání. Zde ale nešlo o příliš vysoké počty.

Nejnižším podílem žen se vyznačovali sebezaměstnaní ve stavebnictví. Ženy zde tvořily pouze necelá tři procenta podnikatelů.

PODNIKAJÍCÍCH ŽEN JE MÉNĚ NEŽ PODNIKATELŮ

Ženy celkově podnikají méně než muži a i podíly podnikajících ze všech zaměstnaných jsou v případě žen obecně nižší. Výjimku tvoří výše uvedené ostatní činnosti, kde podniká téměř 70 % všech zaměstnaných žen. Nejnižšími podíly podnikajících ze všech zaměstnaných žen se vyznačují zpracovatelský průmysl a doprava či skladování (shodně 4 %).

Zpracovatelský průmysl, který je z pohledu podnikajících marginální, hraje stěžejní roli v případě zaměstnanců. Více než 474 tis. žen a téměř 875 tis. mužů bylo zaměstnanci ve zpracovatelském průmyslu.

Vyšší počty podnikajících než zaměstnanců připadaly u žen na ostatní činnosti, v případě mužů se vyskytovaly u činností v oblasti nemovitostí.

Od roku 2005 došlo k výraznému nárůstu podnikatelek. Do roku 2017 stoupl jejich počet z necelých 190 tis. na téměř 300 tis. Podnikající muži se rozrostli zejména v období let 2005 až 2010, a to ze zhruba 540 na 612 tis. Poté zaznamenali mírný pokles a od roku 2015 zase jejich počet stoupal.

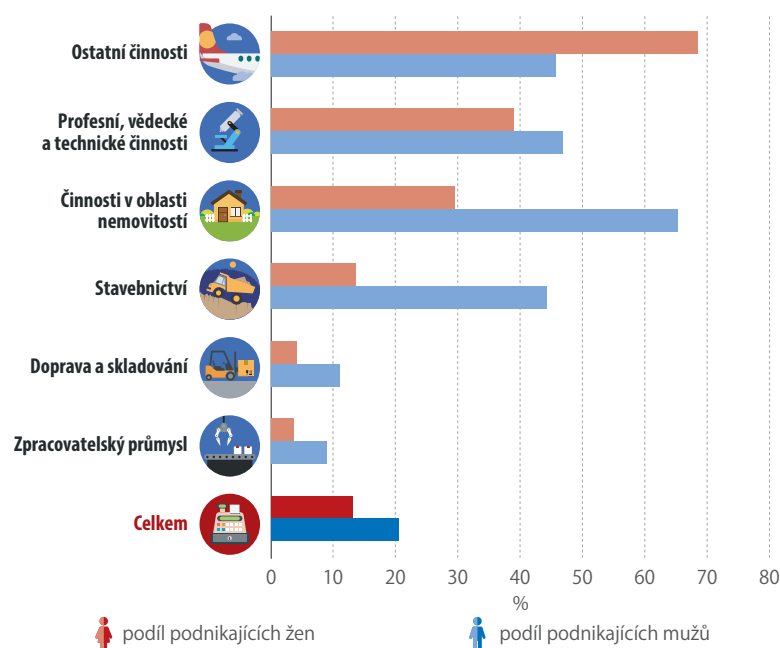
Zatímco podíl podnikajících z celkového počtu zaměstnaných mužů klesl v roce 2017 oproti roku 2010 zhruba o 1,5 procentního bodu (p. b.), podíl podnikajících žen se nesnižoval. V případě ostatních činností zaznamenal v roce 2017 podíl podnikajících žen oproti roku 2010 nárůst o více než 11 p. b. V případě podílu podnikajících mužů šlo ve stejném období o nárůst o pouhé 2 p. b.

Podíl podnikajících ze všech zaměstnaných mužů v sekci činností v oblasti nemovitostí vykazoval v roce 2017 nárůst o zhruba 13 p. b. Zato podíl podnikajících žen zde stagnoval a zůstal na hodnotě 29 %. V některých odvětvích rostly počty podnikajících mužů, v jiných zase podnikajících žen – a v jiných (například v oblasti profesních, vědeckých a technických činností) počty podnikatelů bez ohledu na pohlaví srovně klesaly.

Česká republika patří k evropským zemím s nejvyšším podílem podnikajících. Je však třeba si uvědomit, v jakých kategoriích CZ-NACE sebezaměstnaní přibývají a kde naopak dochází k jejich odlivu. Věková a pohlavní struktura zde hraje důležitou roli.

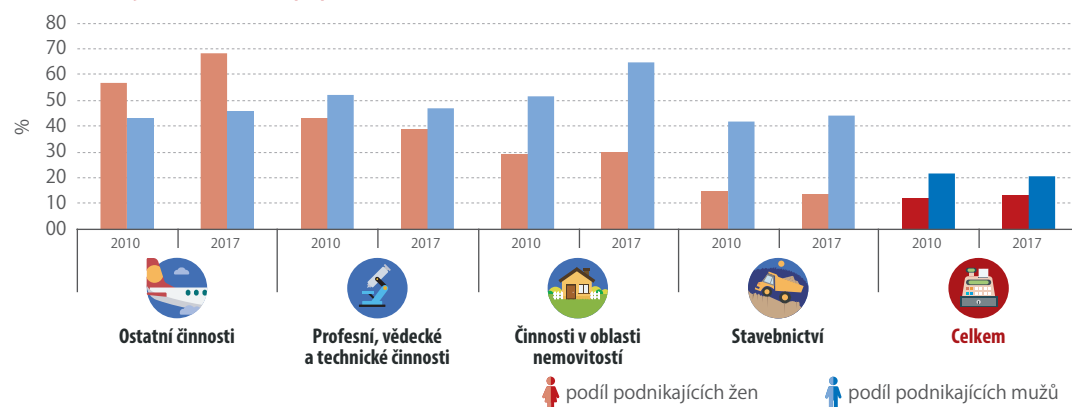
Podíly žen byly vždy vyšší mezi zaměstnanci (2,0 mil. vs. 2,3 mil. mužů) než mezi podnikajícími, a to jak celkově, tak v jednotlivých odvětvích. Tento

PODÍLY PODNIKAJÍCÍCH ZE VŠECH ZAMĚSTNANÝCH PODLE VYBRANÝCH KATEGORIÍ CZ-NACE A POHLAVÍ, 2017 (%)

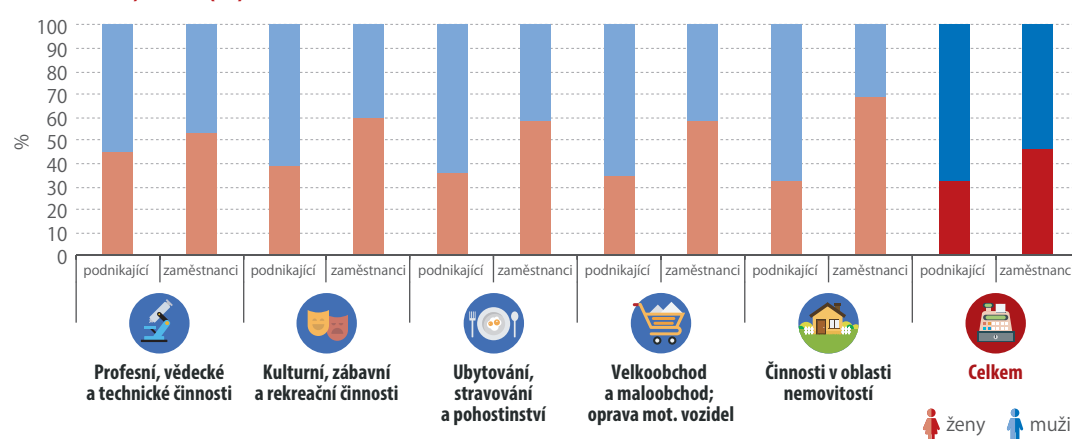
Zdroj: ČSÚ, VŠPS

PODÍLY PODNIKAJÍCÍCH ZE VŠECH ZAMĚSTNANÝCH PODLE VYBRANÝCH KATEGORIÍ CZ-NACE A POHLAVÍ, 2010 A 2017 (%)

Zdroj: ČSÚ, VŠPS

STRUKTURA PODNIKAJÍCÍCH A ZAMĚSTNANCŮ PODLE VYBRANÝCH KATEGORIÍ CZ-NACE A POHLAVÍ, 2017 (%)

Zdroj: ČSÚ, VŠPS

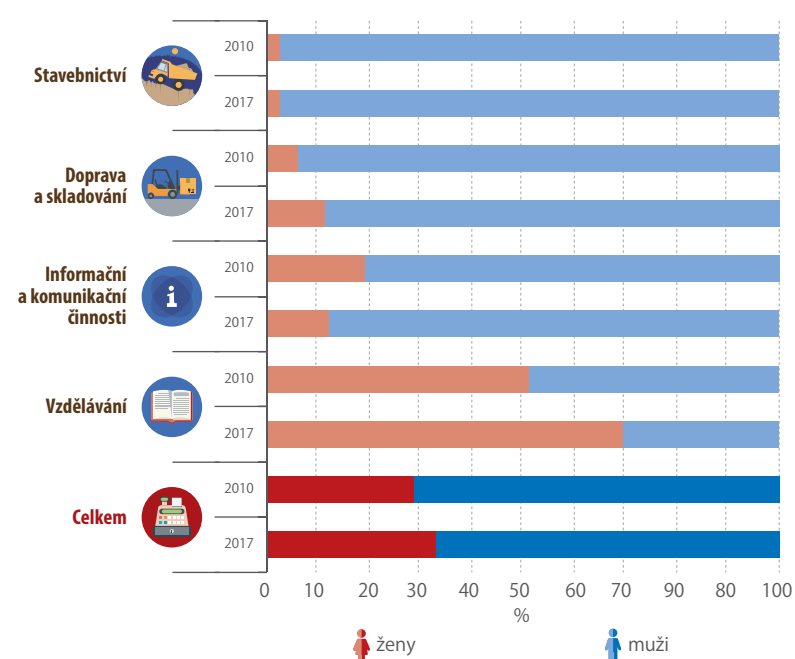
trend je viditelný například v oblasti nemovitostí. Mezi zaměstnanci výrazně převládají ženy (asi 70 %). U podnikajících je struktura podle pohlaví zcela opačná.

PODÍL ŽEN PODNIKAJÍCÍCH VE VZDĚLÁVÁNÍ VZROSTL

Podíl žen mezi podnikajícími se mezi roky 2010 a 2017 navýšil o zhruba 4 p. b. K výrazné proměně pohlavní struktury mezi lety 2010 a 2017 došlo u podnikajících v oblasti vzdělávání. V roce 2010 podnikalo ve vzdělávání přibližně 6,2 tis. žen a 5,8 tis. mužů. Poměr pohlaví byl tedy vyrovnaný (51,8 vs. 48,2 % ve prospěch žen). V roce 2017 se situace výrazně otočila (69,6 vs. 30,4 %). Zatímco počet podnikajících mužů ve vzdělávání narostl mezi sledovanými roky o jeden tisíc, v případě sebezaměstnaných žen se znásobil přibližně 2,5krát na hodnotu 15,6 tis.

I když podnikání v oblasti vzdělávání opanovaly v posledních letech ženy, informační a komunikační činnosti se podobně jako stavebnictví či doprava a skladování staly doménou sebezaměstnaných mužů. V dopravě a skladování však podíl žen mezi podnikajícími vzrostl, kdežto v oblasti informačních a komunikačních činností vykázal trend klesající.

STRUKTURA PODNIKAJÍCÍCH U VYBRANÝCH KATEGORIÍ CZ-NACE PODLE POHLAVÍ, 2010 A 2017 (%)

Zdroj: ČSÚ, VŠPS

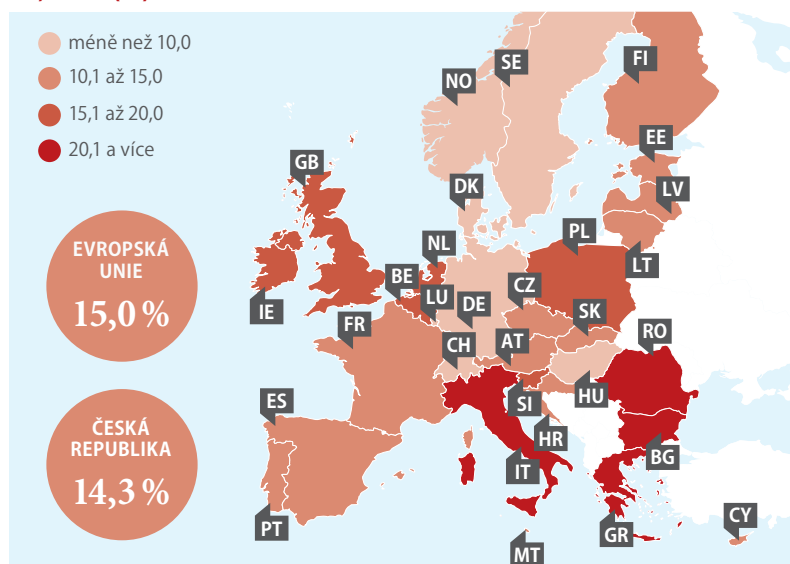
OSVČ v národních účtech

V roce 2017 přispěli sebezaměstnaní svou činností téměř 12 % k tvorbě hrubého domácího produktu (HDP). Nejvíc to bylo ve službách a vybraných činnostech ve stavebnictví.

VLADIMÍR KERMIET
ředitel odboru
národních účtů

PODÍL SEBEZAMĚSTNANÝCH NA CELKOVÉ ZAMĚSTNANOSTI V ZEMÍCH EU, 2017 (%)

Zdroj: Eurostat

V roce 2017 počet sebezaměstnaných (OSVČ) dosáhl v České republice téměř 765 tis. osob. To představovalo 14,3 % celkové zaměstnanosti. Z evropského srovnání Česká republika nijak nevybočuje. Podíl sebezaměstnaných se pohybuje kolem průměru za Evropskou unii.

Nejvyššího podílu sebezaměstnaných na celkové zaměstnanosti v EU je dosahováno na jihu Evropy ve státech, jako jsou Řecko (33,1 %), Bulharsko (25,6 %), Rumunsko (25,1 %) a Itálie (24,8 %). Naopak nejméně sebezaměstnaných je na severu Evropy, a to ve Švédsku (4,1 %) a v Dánsku (6,1 %).

Kromě oficiálně podnikajících osob zahrnuje počet sebezaměstnaných také asi 33 tis. „melouchářů“ a přes 15 tis. osob v nelegálních aktivitách. Sem patří například prostituce nebo výroba a prodej drog. Osoby samostatně výdělečně činné v roce 2017 zaměstnávaly kromě sebe i přes 300 tis. zaměstnanců – téměř třetina z nich však pracovala neoficiálně a velkou část tvořili cizinci. Svoji činností přispěli sebezaměstnaní téměř 12% podílem k tvorbě hrubého domácího produktu. Nejvíce přispěli ve službách a vybraných činnostech ve stavebnictví.

Téměř 56 % celkové přidané hodnoty sebezaměstnaných představovala vloni tzv. nezjištěná ekonomika. Nejvýznamnější z toho byly nepřiznané příjmy podnikatelů a 16 mld. Kč přispěly také nelegální aktivity.

54 558 Kč
průměrný příjem
sebezaměstnaného

PODÍL SEBEZAMĚSTNANÝCH NA TVORBĚ HDP^{*)} PODLE ČINNOSTÍ, VYBRANÁ ODVĚTVÍ S NEJVĚTŠÍM PODÍLEM, 2017 (%)

1.	Činnosti domácností jako zaměstnavatelů domácího personálu	100
2.	Maloobchod ve stáncích a na trzích	98
3.	Poskytování ostatních osobních služeb	84
4.	Veterinární služby	75
5.	Příprava staveniště, kompletační a dokončovací stavební práce	57
6.	Stravování a pohostinství	52
7.	Právní a účetnické činnosti	48
8.	Ostatní odborné, vědecké a technické činnosti	44
9.	Opravy a údržba motorových vozidel	42
10.	Výroba oděvů	41

^{*)} Pozn.: Národní hospodářství = 100 %.

Zdroj: ČSÚ

Průměrný hrubý měsíční příjem sebezaměstnaného (měřeno hrubým smíšeným důchodem na jednu osobu samostatně výdělečně činnou) dosáhl 54 558 Kč, což představovalo podle statistiky národních účtů 1,78násobek průměrné hrubé měsíční mzdy zaměstnance.

Demografie

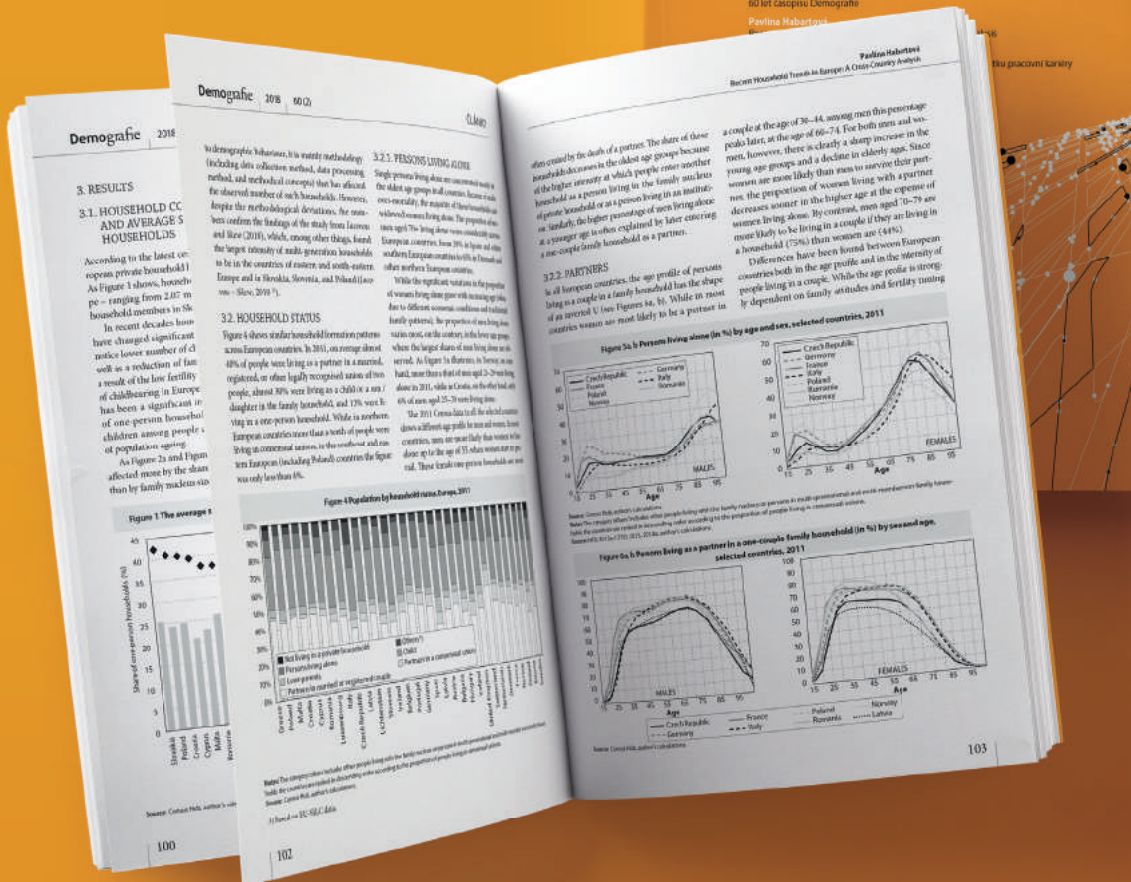
Odborný recenzovaný demografický časopis ČSÚ

4x ročně
tištěný
i on-line

v citačních
databázích
Scopus a ESCI

Nedostatek lidí dělá podnikům problémy

Růst české ekonomiky v 1. čtvrtletí 2018 zpomalil. Podobně jako vloni však přetrval vysoký růst výdajů domácností, mzdová tempa akcelerovala. Podniky stále naléhavěji pociťovaly nedostatek pracovní síly, což limitovalo jejich růst. Výsledkem bylo mimo jiné posílení investiční aktivity do ICT, strojů a zařízení.

KAROLÍNA SÚKUPOVÁ

vedoucí oddělení
svodných analýz

Meziroční tempo růstu hrubého domácího produktu (HDP) v 1. čtvrtletí 2018 zpomalilo na 4,2 %. I to však stačilo na umístění České republiky na jedné z předních pozic v Evropské unii. K celkovému růstu HDP stabilně přispívala spotřeba domácností i vládního sektoru a sílil příspěvek investiční aktivity. Naopak bilance zahraničního obchodu poprvé od 3. čtvrtletí 2013 k ekonomickému růstu nepřispívala (po vyloučení dovozu pro konečné užití). Současný silný růst spotřeby i investiční aktivity totiž zčásti pokrývá dovoz, což byl jeden z důvodů poklesu přebytku bilance zahraničního obchodu.

JIŘÍ KAMENICKÝ

oddělení
svodných analýz

RŮST PRŮMYSLU ZVOLNIL, DAŘILO SE SLUŽBÁM

Nabídkovou stranu ekonomiky reprezentuje hrubá přidaná hodnota (HPH). Ta v 1. čtvrtletí 2018 meziročně vzrostla o 4,3 % (podle dostupných údajů šlo o pátý nejvyšší růst v EU). Pro českou ekonomiku je klíčovým odvětvím zpracovatelský průmysl. Ten v posledních čtyřech letech stabilně přispívá k růstu HPH a je rovněž silně navázaný na vývoz. V 1. čtvrtletí 2018 však došlo k mírnému oslabení jeho role na celkovém růstu. Odvětví služeb naopak posílila

a v 1. čtvrtletí k růstu přispívala nejvíce. Po delší době se vyššího růstu HPH dočkalo i stavebnictví.

Podrobnější pohled poskytují podnikové statistiky. Index průmyslové produkce vzrostl v 1. čtvrtletí meziročně o 4,0 %, a nedosáhl tak dynamiky žádného z loňských čtvrtletí. Zpomalení výkonu průmyslu může souviset i s obtížnější situací exportérů. Ti na jedné straně čelili důsledkům silící koruny, na straně druhé pak naráželi na limity výrobních kapacit v důsledku stále se prohlubujícího nedostatku pracovních sil doprovázeného silícími mzdovými náklady.

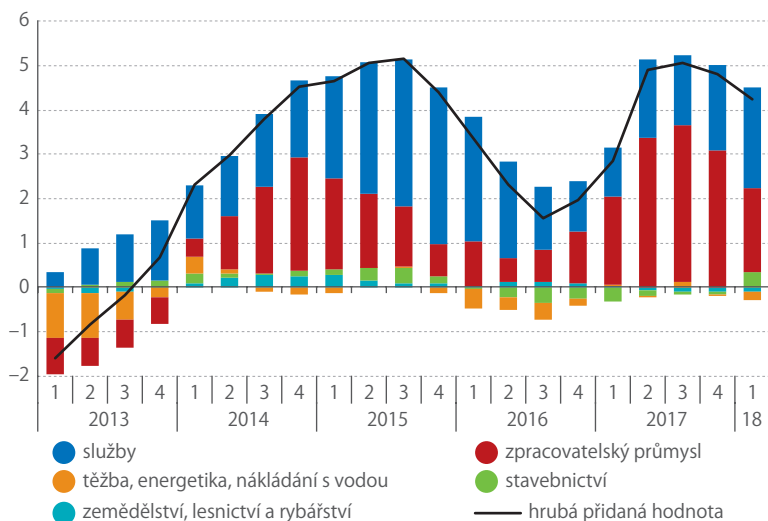
DLOUHODOBÝ ÚTLUM TĚŽBY A DOBÝVÁNÍ

Za zpomalením meziročního růstu stála v 1. čtvrtletí především výroba motorových vozidel, jejíž produkce meziročně vzrostla o 2,9 %. Neudržitelnost vysoké dynamiky produkce signalizovaly v tomto odvětví i nové zakázky, jejichž objem již po 1. čtvrtletí 2017 meziročně fakticky stagnoval. Silnější dynamiku si uchovaly návazné obory automobilového průmyslu. Jejich příspěvek k růstu průmyslu činil 1,0 p. b. (hlavně vlivem výroby elektrických zařízení). Významný byl i příspěvek kovovýroby, kterou poháněla silící tuzemská poptávka. Dařilo se strojírenství a hlavně výrobě počítačů, elektronických a optických přístrojů. Mimo zpracovatelský průmysl pokračoval dlouhodobý útlum v těžbě a dobývání, kde za deset let klesla produkce o třetinu. Mírnější zima se odrazila ve slabších výkonech energetiky.

Stavebnictví, podpořené mírným růstem objemu veřejných investic i příznivým počasím na počátku roku, pokračovalo v loňském oživení. Stavební produkce mezičtvrtletně posílila o 1,5 %, a to výhradně zásluhou váhově převažujícího pozemního stavitelství. Napomohl tomu i postupný rozvoj bytové výstavby, byť jde z pohledu celého odvětví o relativně okrajový segment.

Zahájených bytů bylo meziročně o šestinu více, jejich četnost (7,6 tis.) se v rámci 1. čtvrtletí navyšovala již potřetí v řadě. Více bytů vzniklo letos ne tradičně hlavně zásluhou růstu v kategorii stavebně upravených nebytových prostor (v krajích Středočeském a Ústeckém), přibýlo však i bytů v rodinných či bytových domech. Přetrval problém slabé bytové výstavby v Praze, jejíž objem výrazně pokulhával

PRÍSPĚVKY ODVĚTVÍ K MEZIROČNÍ ZMĚNĚ HPH, 1. Q 2013 – 1. Q. 2018 (příspěvky odvětví v p. b., růst HPH v %)

Zdroj: ČSÚ

za růstem pracovních míst, resp. počtem nově přichozích obyvatel a přispíval k rostoucímu napětí na rezidenčním trhu.

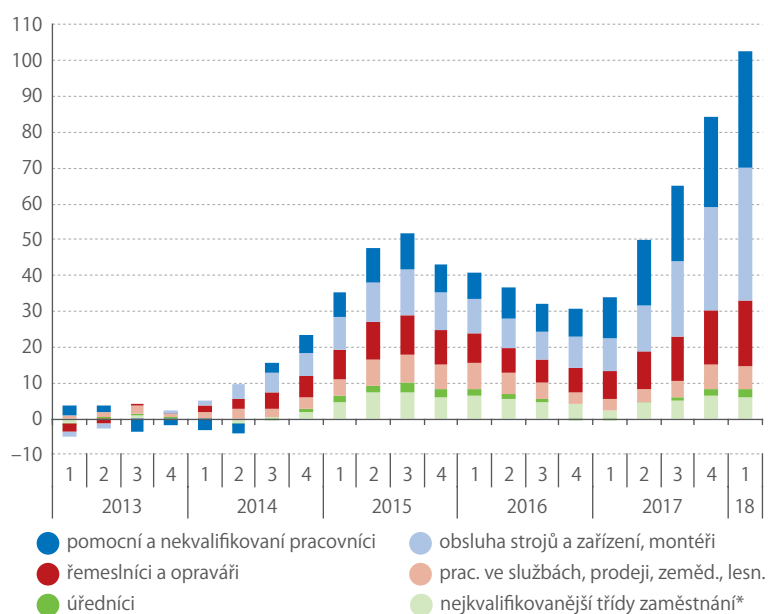
Služby těží ze současného růstu domácí poptávky, což potvrzují například podrobnější údaje o spotřebě domácností. Některá odvětví služeb jsou přímo navázána na zbytek ekonomiky a současný rozvoj jim výrazně napomáhá. Takovými jsou například doprava a skladování, které v 1. čtvrtletí táhly růst tržeb v terciárním sektoru. Významná byla však i role dynamicky rostoucích informačních a komunikačních činností, které se na růstu služeb podílely celou třetinou. Tržby ve vybraných službách (bez obchodu, peněžnictví, pojištnictví, vědy, výzkumu a veřejných služeb) tak posílily proti poslednímu loňskému čtvrtletí o 2,3 %, v meziročním vyjádření pak o 4,2 %. I přes značnou různorodost služeb probíhal růst napříč všemi hlavními odvětvími.

Tržby v maloobchodu (bez motoristického segmentu) nadále mírně sílily a v 1. čtvrtletí vzrostly meziročně o 6,3 % (nejvyšším tempem po 3. čtvrtletí 2007). Plně se v nich odrazila rekordně vysoká důvěra spotřebitelů ovlivněná nízkou nezaměstnaností i vysokým tempem růstu průměrných mezd (jejich kupní síla vzrostla meziročně nejvíce za posledních patnáct let). K růstu maloobchodu nejvíce přispěl již tradičně prodej nepotravinářského zboží, jehož tempa převyšovala 8,5% hranici již páté čtvrtletí v řadě. Česko se v posledních třech letech řadí k zemím s nejsilnějším růstem maloobchodních tržeb v EU. V 1. čtvrtletí zaznamenaly vyšší meziroční tempa jen Kypr, Maďarsko a Rumunsko.

LIMITEM JE PRACOVNÍ SÍLA

Navzdory mírnému oslabení zahraniční poptávky jsou v tomto ohledu podniky v dobré pozici. Potvrzují to i konjunkturální průzkumy. Stále klesá podíl respondentů, kteří uvádějí jako bariéru růstu

VOLNÁ MÍSTA PODLE KVALIFIKAČNÍCH TŘÍD NA KONCI MĚSÍCE, MEZIROČNÍ PŘÍRŮSTKY (v tis.)

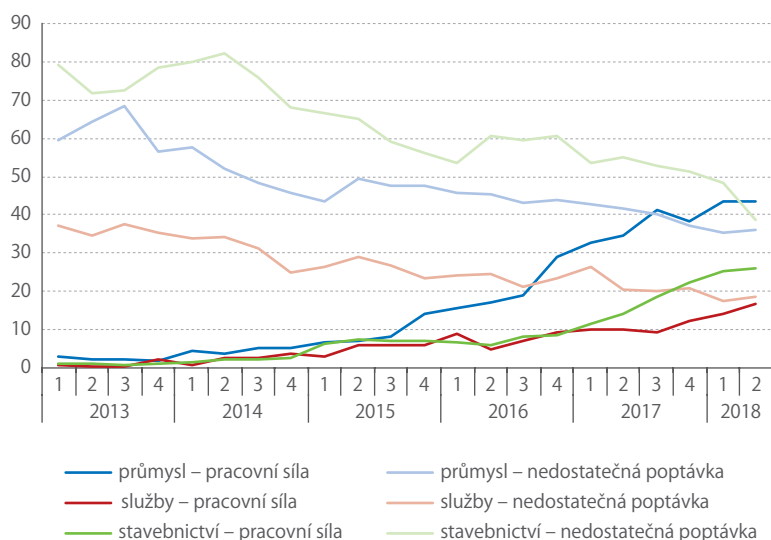

^{*)} Pozn.: zákonodárci a řídicí pracovníci, specialisté, techničtí a odborní pracovníci. Zdroj: MPSV

nedostatečnou poptávkou. Sílí však jejich problémy při hledání vhodné pracovní síly. Nejviditelnější je tato situace v průmyslu, kde se nedostatek pracovní síly stal nejvážnější překážkou již v druhé polovině loňského roku (naposledy k tomu došlo na přelomu let 2007 a 2008). Potíže s pracovní silou sužovaly na počátku 2. čtvrtletí 2018 zejména hlavní exportní odvětví – automobilový průmysl (66 %), strojírenství (59 %), hlavní subdodavatele pro automobilový průmysl (kolem 50 %) či kovodělný průmysl (47 %). Vysoký byl nedostatek pracovní síly i v mnohých malých oborech s nízkou mzdovou úrovní – v kožedělném, textilním či oděvním průmyslu. Zatímco v průmyslu se problém s lidskými zdroji začal silně projevovat již během let 2016 a 2017, v ostatních odvětvích ekonomiky se objevil s jistým odstupem – ve stavebnictví trápí letos více než čtvrtinu podniků, ve službách šestinu.

Neuspokojenou poptávku po zaměstnancích potvrzují i údaje z úřadů práce. Počet volných pracovních míst se letos meziročně navýšil o více než 100 tis., a během dubna dokonce poprvé v historii ČR překonal počet registrovaných uchazečů o práci. Obdobně jako v loňském roce ale platilo, že zhruba tři čtvrtiny meziročního přírůstku tvořila místa s nízkými deklarovanými nároky na kvalifikaci (pomocné a nekvalifikované práce, obsluha strojů a zařízení). Zaměstnavatelé tak pravděpodobně stále častěji cílí na zahraniční pracovníky především z východoevropských států, neboť rezervoár disponibilní pracovní síly z tuzemska se výrazně ztenčil. Obecná míra nezaměstnanosti dosáhla (podle sezónně očištěných údajů) v letošním květnu 1,8 % u mužů a 2,9 % u žen. Meziročně ubylo rovněž ekonomicky neaktivních, kteří by chtěli pracovat.

VYBRANÉ BARIÉRY RŮSTU (podniky v %)

Zdroj: Eurostat

Které týmy bodují na MS ve fotbale? Ne vždy ty největší a nejbohatší

V počtu získaných bodů na mistrovstvích světa ve fotbale na obyvatele patříme do první desítky. Nejúspěšnějšími týmy historie podle počtu získaných zlatých medailí jsou Brazílie, Itálie a Německo.

**MILAN
DEDERA**

oddělení statistiky
vzdělávání,
zdravotnictví,
kultury a sociálního
zabezpečení

Překvapením letošního mistrovství světa ve fotbale byl herní výkon menších států – ať už se jednalo o stříbrné Chorvaty, bronzové Belgičany či tým Islandu. Islandský tým se na turnaj podíval vůbec poprvé a hned v prvním zápase dokázal remizovat s favorizovanou Argentinou. Úspěch tohoto státu s velikostí populace srovnatelnou například s Brnem pak vzbuzuje otázky, do jaké míry právě velikost či bohatství států podmiňují úspěch národních týmů.

ZVLÁŠTNÍ POSTAVENÍ MÁ URUGUAY

Podíváme-li se na osmičku zemí, které v historii alespoň jednou vyhrály mistrovství světa, najdeme mezi nimi státy s populací o velikosti několika desítek či stovek milionů obyvatel. Jedinou výjimku tvoří Uruguay, která vyhrála světový šampionát v letech 1930 a 1950. Nutno podotknout, že šampionátu v roce 1930 se účastnilo pouhých 13 týmů a Uruguay byla hostitelem tohoto turnaje. Nic to však nemění na tom, že zisk dvou zlatých medailí ze světového šampionátu je pro zemi s 3,5 mil. obyvatel (podle dubnových dat Mezinárodního měnového fondu) velkým úspěchem. Nejúspěšnějšími týmy historie podle počtu získaných zlatých medailí jsou pak Brazílie, Itálie a Německo.

**1930
a 1950**

Uruguay vyhrála
světový šampionát

V KOMPLEXNĚJŠÍCH STATISTIKÁCH BODUJÍ SRBOVÉ

Oficiální statistiky FIFA nabízejí také přehled celkového počtu získaných bodů národních týmů v historii turnaje. Za výhru se započítávají 3 body a za remízu 1 bod, stejně jako v rámci jednotlivých šampionátů. Žebříček týmů s největším počtem získaných bodů se příliš neliší od statistiky vítězů pohárů – na prvních třech příčkách jsou týmy Brazílie, Itálie a Německa. Zajímavé výsledky lze však získat při zohlednění dalších faktorů, jako například již zmíněné velikosti populace či míry bohatství vyjádřené v HDP na obyvatele. Spočítáme-li například poměr celkových bodů a velikosti populace, můžeme sledovat, kolik bodů přibližně připadne na jednoho obyvatele dané země.

Jak lze vyčíst z tabulky, na jeden milion obyvatel dosáhli od roku 1930, kdy se mistrovství světa konalo poprvé, nejvíce bodů (20,5) hráči Uruguaye. Druzí Srbové získali 8,5 bodu a třetí Švédové 6 bodů. Česká republika se v rámci tohoto žebříčku umístila na devátém místě se ziskem necelých 4 bodů.

Údaje o velikosti populace pocházejí z aktuálních dat Mezinárodního měnového fondu a nereflktují vývoj některých států a fluktuaci populace. Územní a politický vývoj států neodrážejí ani statistiky FIFA. Například Srbsko

si tak připočítává úspěchy bývalé Jugoslávie a Česká republika výkony někdejšího Československa. V minulosti se také měnil celkový počet týmů soutěžících o titul mistra světa – z původních 13 zemí až po současných 32 národních výběrů. Do výpočtů bylo zařazeno prvních dvacet zemí, které získaly největší počet celkových bodů. Údaje se vztahují k dubnu 2018 a výsledky z právě skončeného MS nejsou do statistik započteny.

Stejný postup lze použít pro vyjádření HDP na obyvatele v amerických dolarech, které připadají na jeden získaný bod. Jestliže předchozí výpočty zvýhodňovaly státy s menší populací, tento postup zase nahrává chudším státům.

Podle letošního dubnového odhadu Mezinárodního měnového fondu, sledujícího, kolik tisíc amerických dolarů se vyprodukovalo na 1 obyvatele, se na první místo žebříčku opět vrací Brazílie s 22 body připadajícími na tisíc amerických dolarů. Druhé místo obsadila Argentina s 10 dosaženými body a na třetím místě skončilo Srbsko s necelými 9 získanými body. Srbsko se tak v obou statistikách umístilo v první trojce. Tato země nakládala se svými zdroji (HDP a populace) pro dosažení bodů na mistrovství světa nejefektivněji z dvacítky vybraných států.

INVESTICE DO SPORTOVNÍ INFRASTRUKTURY SE NA ISLANDU VYPLATILY

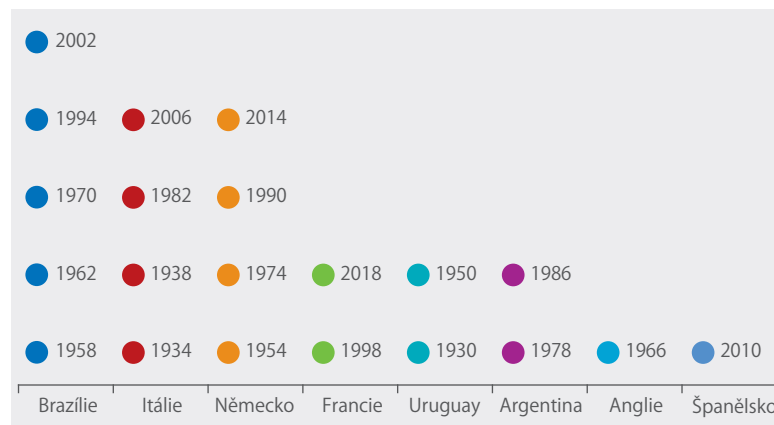
Výpočty použité v tomto článku jsou samozřejmě velmi hrubé a trpí řadou nedostatků. Ukazují však,

POČET ZÍSKANÝCH BODŮ NA MS VE FOTBALE NA 1 MIL. OBYVATEL, DUBEN 2018

Pořadí	Země	Počet bodů
1	Uruguay	20,5
2	Srbsko	8,4
3	Švédsko	5,9
4	Nizozemsko	5,4
5	Maďarsko	4,9
6	Rakousko	4,5
7	Belgie	4,5
8	Portugalsko	4,2
9	Česká republika	3,9
10	Argentina	3,1
11	Německo	2,6
12	Itálie	2,6
13	Chile	2,2
14	Španělsko	2,1
15	Francie	1,5
16	Anglie	1,5
17	Polsko	1,3
18	Brazílie	1,1
19	Mexiko	0,4
20	Rusko	0,4

Zdroj: FIFA, Mezinárodní měnový fond

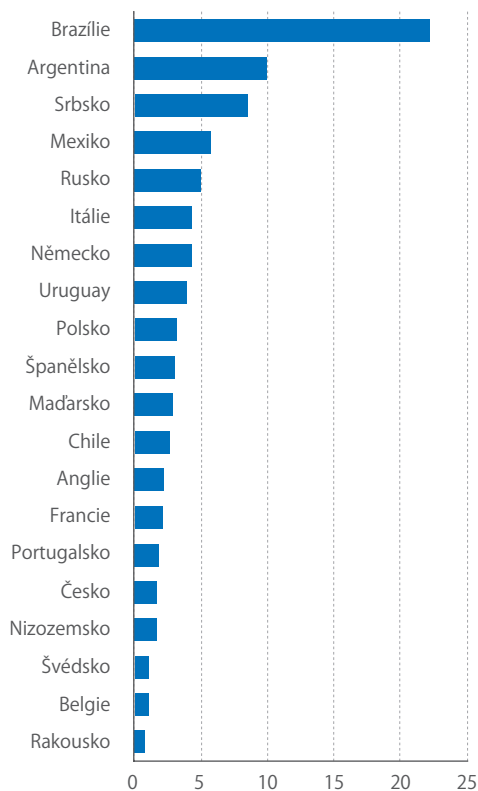
POČET ZÍSKANÝCH ZLATÝCH MEDAILÍ NA MS VE FOTBALE, 1930–2018

Zdroj: FIFA

že velikost populace a míra bohatství států nemusejí ještě nutně předznamenávat úspěchy jejich sportovců na fotbalovém šampionátu. Dalšími důležitými faktory jsou bezesporu sportovní infrastruktura a podpora mladých hráčů, jak to bylo vidět například letos na týmu Islandu. Ten v uplynulých dvou dekadách mohutně investoval do výstavby fotbalových stadionů po celé zemi a v tomto roce se poprvé kvalifikoval na mistrovství světa. Nejdůležitějším faktorem však bezesporu bude vždy aktuální forma týmů, která se dá statisticky zachytit jen velmi obtížně.

POČET ZÍSKANÝCH BODŮ NA MS VE FOTBALE NA TIS. USD VYPRODUKOVANÝCH 1 OBYV./ROK, 2018 (ODHAD)

Zdroj: FIFA, Mezinárodní měnový fond

Srbsko se v obou statistikách umístilo v první trojce. Z dvacítky vybraných států nakládalo se svými zdroji nejefektivněji.

Kriminalita cizinců v Česku

Podíl cizinců v ČR se zvyšuje a překročil již pětiprocentní hranici. Mezi citlivá témata patří, zda cizinci s sebou nesou i riziko zvýšené kriminality. Oficiální statistiky naznačují, že v některých oblastech by ji mohli i snižovat.

DALIBOR HOLÝ
ředitel odboru
statistiky trhu práce
a rovných příležitostí

Migrace do ČR je především pracovní, kdy nepřicházejí celé rodiny, ale nejvíc muži středního věku. Tento fakt ovlivňuje statistiku kriminality, neboť z dat je zřejmé, že právě tato demografická skupina je nejrizikovější, zejména u násilných trestných činů.

Oficiální statistika vychází z údajů o registrované kriminalitě, což je nutné vzít v potaz, neboť některé trestné činy nemusejí být ani hlášeny. To se týká například znásilnění. Odhaduje se, že těchto zločinů je hlášen pouze malý zlomek. Často se jedná o domácí násilí, které spáchá rodinný příslušník, (bývalý) přítel oběti nebo nějaký jiný blízký známý. Takové údaje tedy nemohou přesně popisovat skutečný stav.

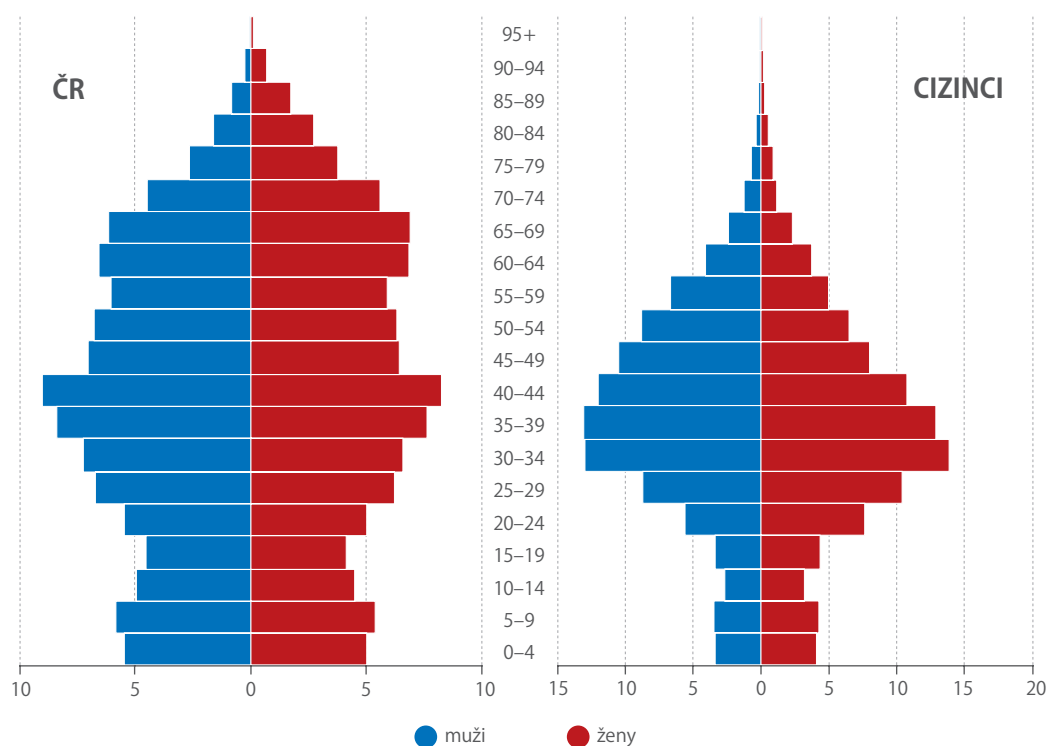
JAKÝ PODÍL KRIMINALITY BY BYL ODPOVÍDAJÍCÍ?

Pokud chceme porovnávat kriminalitu domácí a cizinecké populace, musíme si určit, jaký podíl by měl být odpovídající. Nelze jen převzít celkový podíl cizinců na obyvatelstvu. Odborná literatura nás poučí, že rozložení násilné kriminality ve společnosti je nerovnoměrné a je závislé na sociodemografických charakteristikách pachatelů. Cizinci jsou v České

republike rozděleni do dvou protikladných skupin. První skupina je početně výrazně menší. Jedná se o cizince z vyspělých států Západu, kteří jsou příjmově bohatší než česká domácí populace. Obsazují totiž vysoce kvalifikovaná pracovní místa, často manažerská. Druhou – převažující – skupinu cizinců představují populace z Východu. Tito lidé v ČR vykonávají práce, které nejsou pro Čechy populární. Podle údajů Úřadu práce 63% cizinců pracuje na dělnických místech, zejména jako obsluha strojů a zařízení. Na druhé straně každý sedmý pracuje na místě, kde je požadováno vysokoškolské vzdělání. Obecně je však cizinecká populace mírně pod domácím průměrem, což by se teoreticky mělo odrazit i ve struktuře trestné činnosti.

Ještě výrazněji se cizinci od Čechů odlišují, pokud jde o demografii, tedy pohlavní a věkovou strukturu. Na dvojici grafů vidíme, že u cizinců dominují lidé ve středním věku, takřka chybí složka postproduktivní. Rovněž podíl dětí je jen zlomkem celku. Také z hlediska pohlaví najdeme rozdíl – v české populaci je více žen než mužů, ale u cizinců je to naopak. V celkové mužské populaci v ČR tvoří cizinci podíl 5,3 % a ženy jen 4,0 %.

STROMY ŽIVOTA CELÉ ČR A CIZINCŮ

63 %

dělnických míst je
obsazováno cizinci

Zdroj: Ředitelství služby cizinecké policie, ČSÚ

Z hlediska kriminality jsou tato fakta velmi důležitá. Největší podíl závažné trestné činnosti připadá na muže, především na mladé a ve středním věku. Děti do 15 let a starší populace jsou stejně jako ženy z hlediska kriminality marginálními skupinami.

Vzhledem k takto odlišným strukturám není odpovídající předpokládat, že vyvážený podíl trestných činů cizinců by měl být roven jejich celkovému podílu v populaci. Abychom zohlednili jejich demografickou strukturu, vycházíme z podílu cizinců ve skupině všech mužů v ČR ve věku 25–49 let, kteří jsou dominantně nejčastějšími pachateli trestných činů. Tam je cizinců 8,0 %.

DRUHY ZÁVAŽNÉ KRIMINALITY

Pohled do Statistické ročenky ČR ukáže, že počet vězňů v roce 2015 dosáhl úrovně 20 866, přičemž cizinců bylo 1 669, což je výše zmiňovaný podíl 8 %. V předcházejících letech se také pohyboval kolem této hodnoty. Celkově se tedy zdá, že sklon k trestné činnosti je u cizinců v ČR na stejné úrovni jako u domácí populace. Je však třeba se podívat, za co byly tyto osoby odsouzeny.

Nejcitlivější jsou pochopitelně násilné kriminální činy, zejména vraždy. V tomto směru připomeňme, že ČR je v mezinárodním srovnání vcelku pokojnou zemí. V rámci EU je jednou z mála těch, kde se v roce 2014 počet obětí vražd na 100 tis. obyvatel pohyboval pod hodnotou 0,8.

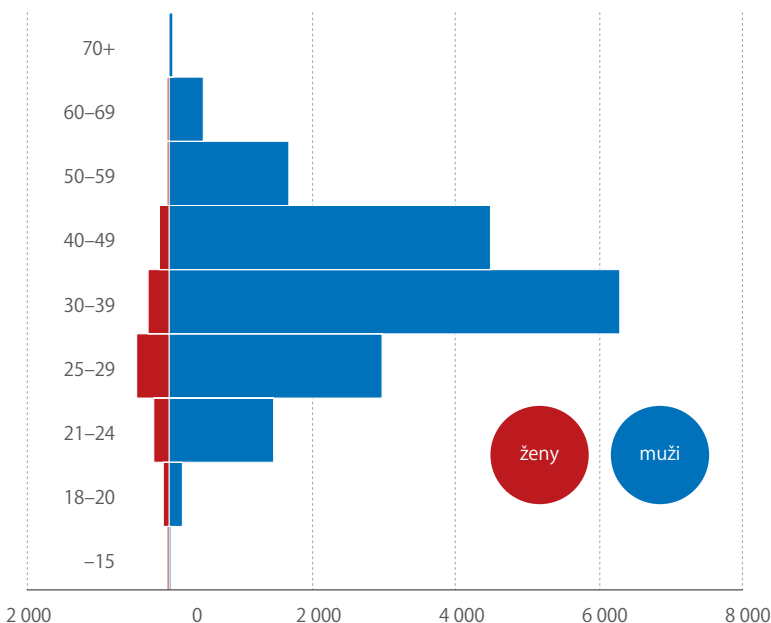
Za vraždu bylo v roce 2016 v ČR odsouzeno celkem 94 lidí, z toho pouze jeden cizinec. Naopak v předcházejícím roce 2015 bylo odsouzeno 107 vrahů, z nichž 15 bylo cizinců. V roce 2014 připadalo na 121 případů vražd 10 vrahů cizinců, a ještě rok předtím na 110 vrahů připadalo 15 cizinců. Takto by šlo pokračovat dále do minulosti. Celkově je podíl cizinců na vraždách nadprůměrný, avšak trend směřuje ke zlepšování. Nelze také opominout, že násilná trestná činnost probíhá často uvnitř cizinecké komunity, nikoli navenek.

Pokud se zaměříme na paragrafy trestního zákona (zákon č. 40/2009), které jsou nejčastěji souzené, pak vede § 205 Krádež, za který bylo v roce 2016 odsouzeno 12 155 lidí, z toho 894 cizinců, což je podíl 7,0 %, který je spíše podprůměrný. Na druhém místě najdeme § 274 Ohrožení pod vlivem návykové látky s 10 417 pachateli, z nichž cizinců bylo 937, tedy 9% podíl.

Dalších trestných činů již bylo početně méně. K vážným proviněním patří § 173 Loupež, kde cizinci figurovali v 93 případech z 879, tedy měli 11 % podíl. Dále § 145 Vážné ublížení na zdraví, kde byli odsouzeni cizinci ve 42 případech ze 484, tedy 9 % podíl. Naopak u § 148 Ublížení na zdraví z nedbalosti mají podíl pouze 5 %, když z 520 odsouzených bylo 28 cizinců.

Znásilnění, tedy § 185, bylo uvedeno na 227 rozsudcích, přičemž 41 případů (18,0 %) zavinili cizinci, což je vysoce nadprůměrný podíl. Na druhou stranu u § 354 Nebezpečné pronásledování (tzv.

ODSOUZENÍ PODLE VĚKOVÝCH SKUPIN A POHLAVÍ V ČR, 2015

Zdroj: Generální ředitelství Vězeňské služby ČR (k 31. 12. 2015)

stalking) mají cizinci podíl jen 4%, tedy 9 případů z 224. Z 35 případů spadajících pod § 158 Rvačky bylo odsouzeno 8 cizinců (23,0 %).

Pokud se dále zaměříme na méně četné trestné činy, kde však výrazně převládají pachatelé s cizím státním občanstvím, pak je to § 348 Padělání a pozměňování veřejné listiny s 490 cizinci na 650 případů (75,0 %), § 268 Porušování práv k ochranné známce s 60 cizinci na 110 případů (55,0 %), § 234 Neoprávněné opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku (10,0 %), § 283 Nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy (12,0 %) a u § 245 Padělání a pozměňování dokladů mají 8 případů z 23.

ČEŠI DOMINUJÍ V ZANEDBÁNÍ POVINNÉ VÝŽIVY

Češi mají jednoznačně nadprůměrný podíl nad cizinci v často zmiňovaných paragrafech: § 196 Zanedbání povinné výživy (kde mají cizinci jen 4% podíl, což souvisí s jejich relativně malým počtem dětí), § 209 Podvod (5,0 %), § 178 Porušování domovní svobody (5,0 %), § 211 Úvěrový podvod (3,0 %), § 206 Zpronevěra (4,0 %) a § 210 Pojistný podvod (4,0 %).

Dále mají Češi neproporcionálně vysoký podíl u § 346 Křivá výpověď a nepravdivý znalecký posudek (kde mají cizinci podíl jen 2,0 %), § 181 Poškození cizích práv (5,0 %), § 329 Zneužití pravomoci úřední osoby (1,0 %), bohužel také u § 187 Pohlavní zneužití (6,0 %) anebo § 230 Neoprávněný přístup k počítačovému systému a nosiči informací (3,0 %).

Žádný cizinec nebyl v roce 2016 odsouzen za § 143 Usmrcení z nedbalosti, zatímco českých občanů 244. Naopak u všech pěti případů § 236 Výroba a držení padělatelského náčiní byli odsouzeni cizinci.

8 %
činí podíl pachatelů
trestných činů
– cizinců

V domácím prostředí se senioři zotavují rychleji

V roce 2020 by mělo žít v České republice 2,2 mil. osob starších 65 let. Stále rostoucí počet seniorů má dopad na veřejné finance. Již dnes stojí dlouhodobá péče ročně zhruba 1,4 % hrubého domácího produktu, a to bez zahrnutí péče poskytované v rodinách.

**VLADIMÍRA
KALNICKÁ**

oddělení statistiky
vzdělávání,
zdravotnictví,
kultury a sociálního
zabezpečení

V roce 2016 tvořily souhrnné výdaje na dlouhodobou zdravotní a sociální péči více než 65 mld. Kč. To bylo téměř o jednu čtvrtinu více než v roce 2010. Pokud bychom uvedenou částku rozdělili mezi obyvatele ČR starší 65 let, pak by průměrné náklady na jednoho seniora dosáhly výše 33,3 tis. Kč za rok.

Oddělit od sebe zdravotní a sociální péči není snadné, neboť stav pacienta (klienta) vyžaduje oba typy. Kromě toho sem patří i zdravotnické služby (léčba, rehabilitace, preskripce léků a pomůcek) či pomocné služby (péče o domácnost, stravování, sociální aktivity). Potřeby klientů jsou zajišťovány primárně v rámci domácí nebo ambulantní péče, včetně péče stacionární, případně v pobytovém (ústavním, institucionálním) zařízení.

DOMÁCÍ PÉČE POTŘEBUJE VÍCE PENĚZ OD ZDRAVOTNÍCH POJIŠŤOVEN

Domácí zdravotní péče je důležitou součástí zdravotní péče o klienta. Díky ní může být o klienta postaráno kvalitně a efektivně, a to i v případech, kde dřív byla nutná hospitalizace. Studie prokázaly, že klienti léčení

v domácím prostředí se oproti léčbě v nemocnicích zotavují rychleji. V roce 2016 se vynaložilo na domácí péči 14 % z celkových výdajů na dlouhodobou zdravotní péči, které tvořily 45,1 mld. Kč. Díky tomu se doma mohli léčit pacienti s chronickým, případně nevléčitelným onemocněním. Výdaje na domácí dlouhodobou péči se od roku 2010 zvýšily o 1,7 mld. Kč (ze 4,5 na 6,2 mld. Kč), tj. o 1,4 %.

K finančně nejnáročnějším kategoriím domácí péče patří výdaje na pečovatelskou službu. Ta poskytuje pomoc při zajištění stravy, osobní hygieny, úklidu či běžného provozu v domácnosti. V roce 2016 na ni bylo ze státního rozpočtu vynaloženo 2,7 mld. Kč. To bylo o 17 % více než v roce 2010. Využívalo ji 107 tis. klientů, z nichž 70 % tvořily ženy.

Na provoz agentur domácí zdravotní péče včetně domácích hospiců, jejichž služby jsou plně hrazeny z rozpočtu veřejného zdravotního pojištění, bylo vydáno 1,8 mld. Kč. Přes veškeré její výhody se výdaje na ni za uplynulých sedm let zvýšily pouze o jednu pětinu. Ze zdravotního pojištění je poskytována úhrada za ty výkony, které byly ordinovány

1,8 mld. Kč

na domácí
zdravotní péči

6,2 mld. Kč

na domovy se
zvláštním režimem

ošetřujícím lékařem a mají charakter zdravotní péče. Práce sestry v domácí péči má svá specifika a zvýšenou náročnost v tom, že kromě samotné práce všeobecné sestry musí zvládnout i komunikaci s pacientem a jeho rodinou včetně edukace s cílem dosáhnout co nejvyššího možného stupně péče o sebe. Ta totiž šetří prostředky veřejného zdravotního pojištění. Náročná činnost vyžaduje vzdělané a zkušené všeobecné sestry, které však velmi často volí práci v nemocnici nebo v jiné profesi, která jim umožní vyšší mzdové ohodnocení.

Podle posledních dostupných dat Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR využilo ke konci roku 2016 služeb domácí péče 142 tis. pacientů, z nichž zhruba čtyři pětiny byly ve věku 65 a více let. V průběhu roku pracovníci domácí zdravotní péče uskutečnili u pacientů celkem 6,9 mil. návštěv, což představovalo v průměru 48 návštěv na jednoho pacienta.

NOVĚ PENÍZE ZA 90 DNÍ OŠETŘOVÁNÍ BLÍZKÝCH

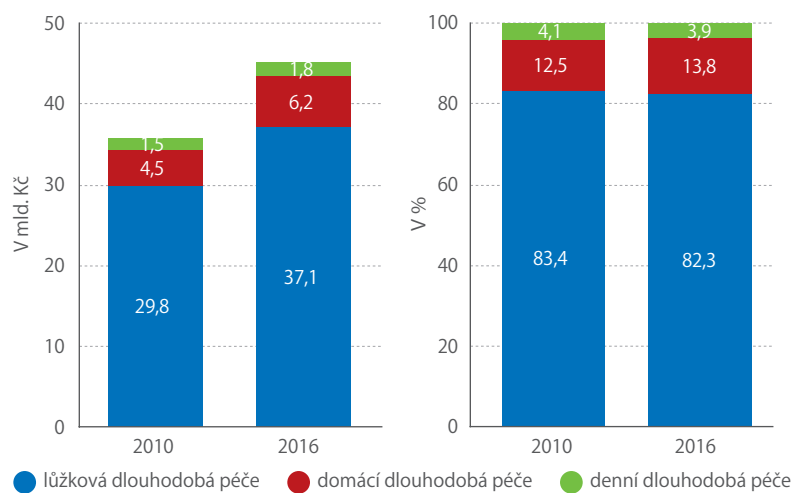
Pacientům v domácí péči může částečně pomoci nová sociální dávka – dlouhodobé ošetřovné. Zákon vstoupil v platnost 1. června tohoto roku, ale netýká se zdaleka každého, kdo pečuje o blízkou osobu. Ošetřovaný musí strávit v nemocnici nejméně 7 dní a po propuštění musí jeho domácí ošetřování vyžadovat dalších minimálně 30 dní, maximálně však 90 dní. Poskytnutá dávka je zařazena do systému pojistného a odpovídá nemocenské, tj. 60 % redukováného vyměřovacího základu za kalendářní den. Osoby, které ošetřují, se mohou libovolně střídát po celých dnech. Ošetřující má také ochranu, co se týče zaměstnání. Po dobu dlouhodobého ošetřování nesmí dostat výpověď a po skončení ošetřování má zaměstnavatel povinnost nechat ho nastoupit na stejnou pracovní pozici. Na další dlouhodobé ošetřovné má ošetřující nárok až po uplynutí 12 měsíců od skončení posledního ošetřování blízkých. Podle odhadů Ministerstva práce a sociálních věcí se předpokládá, že ošetřovné využije asi 30 tis. lidí.

VÝRAZNÝ NÁRŮST KLIENTŮ V DOMOVECH SE ZVLÁŠTNÍM REŽIMEM

Zařízení lůžkové dlouhodobé péče poskytují ubytování a současně odbornou péči lidem s potřebou trvalé zdravotní a ošetřovatelské péče v důsledku chronické nemoci a snížené soběstačnosti. Zahrnují lůžkovou péči jak v různých typech zdravotnických zařízení (nemocnice, léčebny dlouhodobě nemocných, ostatní specializované léčebny, hospice apod.), tak i v rámci poskytovatelů sociálních služeb (domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem, týdenní stacionáře apod.). V roce 2016 byly služby dlouhodobé lůžkové péče financovány především ze státního rozpočtu (64 %) a veřejného zdravotního pojištění (36 %) a dosáhly částky 37,1 mld. Kč.

Nejvíce finančních prostředků z kategorie dlouhodobé lůžkové péče bylo v letech 2010 až 2016 z veřejných rozpočtů vydáno na provoz domovů pro

VÝDAJE NA DLOUHODOBOU ZDRAVOTNÍ PÉČI V ČESKÉ REPUBLICE, 2010 A 2016

Zdroj: ČSÚ

seniory (každoročně v průměru 10,6 mld. Kč, což dohromady za sledované období tvoří částku ve výši 74,3 mld. Kč).

V domovech pro seniory bylo v roce 2016 ubytováno přes 35 tis. klientů, což je zhruba stejný počet jako v roce 2010.

Domovy se zvláštním režimem poskytují pobytové služby především osobám, které potřebují soustavnou péči a dohled v důsledku stařecké či jiných typů demence. Zatímco v roce 2010 pobývalo v domovech pro osoby se zvláštním režimem více než 8,5 tis. klientů, v roce 2016 se jejich počet zdvojnásobil. To se výrazně odrazilo na vyšších výdajích. Z veřejných rozpočtů na domovy se zvláštním režimem bylo v roce 2016 vynaloženo 6,2 mld. Kč, což představuje 122% nárůst oproti roku 2010.

Významnou položkou dlouhodobé lůžkové péče jsou výdaje na zařízení pro osoby se zdravotním postižením ať už mentálním, případně kombinovaným. V současné době jich je na území České republiky celkem 219. Od roku 2010 na jejich provoz stát vynakládá v průměru 4,9 mld. Kč.

VÝDAJE NA DLOUHODOBOU DENNÍ PÉČI ZŮSTÁVAJÍ STABILNÍ

V kompletním výčtu nesmějí chybět služby denní péče, jejichž výdaje se pohybují od roku 2010 v rozmezí 1,5–1,8 mld. Kč. To jsou pouze 4 % z celkových nákladů na dlouhodobou zdravotní péči. Jedná se především o odlehčovací služby poskytované osobám se zdravotním postižením a seniorům v situacích vyžadujících pomoc jiné osoby, o které jinak pečuje osoba blízká v domácnosti. Cílem této služby je umožnit pečující osobě nezbytný odpočinek. Dále jde o denní stacionáře poskytující ambulantní služby ve specializovaném zařízení a centra denních služeb směřující k posílení samostatnosti a soběstačnosti osob se zdravotním postižením a seniorů v nepříznivé sociální situaci.

bit.ly/2LItd1P

IRSKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD

TWITTEROVÝ ÚČET IRSKÉHO STATISTICKÉHO ÚŘADU (CENTRAL STATISTICS OFFICE OF IRELAND) MÁ VÍCE NEŽ 18 TIS. SLEDUJÍCÍCH.

Ti tak mají možnost si například společně připomenout Světový den čokolády díky údajům o rozdílech ve spotřebě čokoládových sušenek v irských městech a na venkově. Obsah účtu je téměř výhradně zaměřen na vlastní produkci, retweetovaných zpráv je zde minimum. Přestože většina informací se publikuje v angličtině, zprávy vycházejí také v irštině.

@CSOIreland

bit.ly/2m90luc

Central Statistics Office Ireland @CSOIreland

The Central Statistics Office - efficient and timely provision of high quality information for a changing society.

1,307 3,432

3,877 Tweets 110 Following 18,1 tis. Followers 84 Likes

Central Statistics Office Ireland @CSOIreland · 8.7. Check out Ireland's Top Motors for June 2018 with our interactive tool cs.o.i/m/interactive... #Ireland

Volkswagen Golf
Was the most popular motor car in Ireland in June 2018

Annual Data
2017

Rank	Car	Number licensed
1	VW Honda Nissan	4,000
2	Volkswagen Golf	4,052
3	Nissan Renault	3,989
4	Ford Focus	3,987
5	Skoda Octavia	3,927
6	Ford Fiesta	3,139
7	Mercedes	3,094
8	Toyota Yaris	3,024
9	Toyota Corolla	3,003

Poprvé na Twitteru?
Zaregistrujte se a získáte vlastní přizpůsobenou časovnou osu.

Taky by se vám mohlo líbit:
Department of Finance @DEPTFinance
Rozan Lyons @rozanylions
ESRI Dublin @ESRI_Dublin
Seamus Coffey @seamuscoffey
MerionStreet.ie @MerionStreet

Trendy pro Celosvětově
Adnan Ostar @adnanostar
#Srebrenica
#HNGCRO
#FelaMiracles
#SanaDevs
Devlet Tyjstrolan
Jan Carles
Bozta Zaahpe
dety

The average weekly household spend on chocolate biscuits:

Rural areas: **€1.01**

Urban areas: **74c**

Source: CSO Household Budget Survey 2015 to 2016

In 2017, we imported €592 million and exported €342 million worth of chocolate & cocoa products.

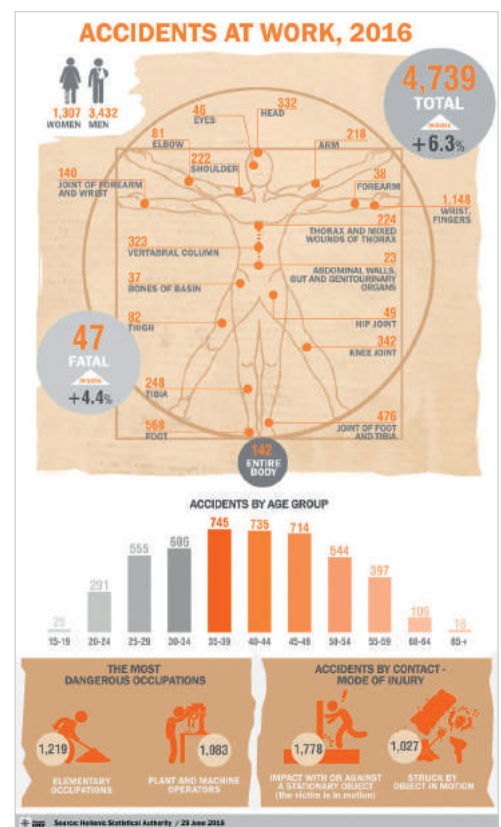
Source: CSO Trade Statistics

HELLENIC STATISTICAL AUTHORITY STATISTIKA PRACOVNÍCH NEHOD V ŘECKU

JEN MENŠINA PRACOVNÍCH ÚRAZŮ JE V ŘECKU ZPŮSOBENA SRÁŽKOU S PADAJÍCÍ PŘEKÁŽKOU, ZA VĚTŠINOU STOJÍ PÁD PŘEDMĚTU.

Řecký statistický úřad na jednoduché infografice upozorňuje na nejčastější zranění při pracovních úrazech. Využívá k tomu kresbu muže, kterou se proslavil Leonardo da Vinci. V roce 2016 bylo v Řecku evidováno více než 4,7 tis. pracovních úrazů, z toho 47 smrtelných. Muži se v práci zranili 2,5krát častěji než ženy. Nejčastější byly úrazy zápěstí či prstů na ruku, následované zraněním nohou od kotníků dolů.

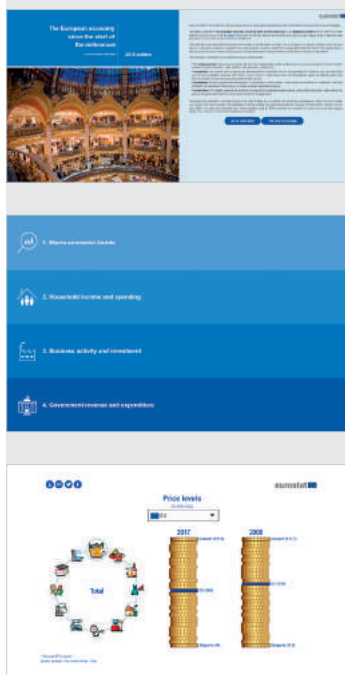
bit.ly/2KhCkXU

EUROSTAT EVROPSKÁ EKONOMIKA OD ZAČÁTKU TISÍCILETÍ

Elektronická publikace, kterou před začátkem prázdnin na svých stránkách uveřejnil Eurostat, přináší údaje o členských státech Evropské unie a zemích Evropského hospodářského společenství. Její výhodou je možnost porovnávat vývoj jednotlivých indikátorů v čase. E-kniha se věnuje základním čtyřem oblastem. Kapitola ekonomika zahrnuje hlavní indikátory ekonomického vývoje. Nechybějí zde takové ukazatele, jako jsou například hrubý domácí produkt, míra inflace, míry nezaměstnanosti a zaměstnanosti. Ve druhé kapitole jsou soustředěny ukazatele týkající se domácností, především jejich příjmů a výdajů. Třetí část obsahuje ukazatele z oblasti obchodu a bankovníctví. Poslední kapitola informuje mj. o vládních výdajích a veřejném dluhu.

bit.ly/2NkRSbf

EUROSTAT: JAK SE POČÍTÁ INFLACE

Evropský statistický úřad zveřejnil další kapitolu z videoaplikace Statistika pro začátečníky. Tentokrát je věnována inflaci. Vysvětluje, jak spočítat meziroční změnu ceny – proč teď stojí

jablka o 15 % více než ve stejném období loňského roku a že je třeba kopeček zmrzliny levnější o 20 %, a nový telefon dokonce o 30 %. Uvádí, že ryby podražily. Je však ryba jako ryba? A co rozdílné preference

spotřebitelů v různých zemích? Jak si s tím vším statistici nakonec dokážou poradit, názorně ukazuje video.

bit.ly/2IDKYkZ

EUROSTAT ZNÁTE VÝVOJ EKONOMIKY V ZEMÍCH EU?

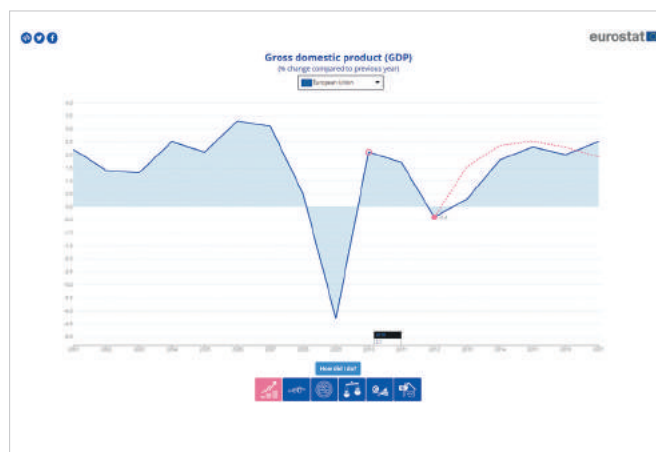
ZNALOSTI O TOM, JAK SE MĚNILA EKONOMIKA NA ZAČÁTKU TISÍCILETÍ AŽ DO ROKU 2017, SI MOHOU LIDÉ OVĚŘIT V NOVÉ APLIKACI EUROSTATU.

Zatímco u publikace Eurostatu se předpokládá pouze pasivní konzumování informací, aplikace je pro uživatele statistik mnohem zábavnější. Zkoumá uživatelovy znalosti ohledně hospodářských změn, k nimž došlo v Evropské unii po roce 2012. U každé z charakteristik je vykreslen vývoj do roku 2012. Na respondentovi pak je, aby

tahem myši graf dokreslil. Pokud tak učiní, z vyhodnocení se dozví, jak hluboké má vědomosti. Tímto způsobem si může ověřit své znalosti o vývoji hrubého domácího produktu, inflace, nezaměstnanosti,

vládního deficitu/přebytku a vládního dluhu v Evropské unii jako celku i v jednotlivých členských zemích.

bit.ly/2IbLPlw

Krajské statistické bulletiny vycházejí přes půl století

Vydavatel: Český statistický úřad

Krajské statistické bulletiny pravidelně přinášejí uživatelům aktuální regionální data. Spolu s krajskými ročenkami poskytují základní přehled o demografickém, sociálním a ekonomickém vývoji v krajích.

Tradice publikování statistických bulletinů je dlouhodobá. Úřad je vydává více než půl století. Do roku 1990 byly krajské bulletiny vydávány každý měsíc, poté jejich periodicita přešla na čtvrtletní.

BULLETINY MAJÍ SJEDNOCENÝ OBSAH

Krajské bulletiny obsahují statistické informace o kraji a jeho okresech (v hl. městě Praze o správních obvodech a městských částech), včetně mezikrajského srovnání. Jejich výhodou je sjednocený obsah i termín vydání ve všech 14 krajích.

Bulletiny vycházejí 95. kalendářní den po skončení každého čtvrtletí. Údaje jsou zpracovány do přehledných tabulek s daty o vývoji od počátku roku i v samotném čtvrtletí, v porovnání se stejným obdobím roku předchozího. Součástí jsou metodické vysvětlivky ke každé oblasti.

Kromě souhrnných tabulek najde čtenář v bulletiněch podrobnější údaje z oblasti demografie, zaměstnanosti, průměrných mezd a nezaměstnanosti.

Výstupy obsahují také data o zemědělství, průmyslu, stavebnictví, cestovním ruchu a další. Závěr tvoří vybrané údaje za celou Českou republiku. Pokud je to potřebné, statistici upozorní na omezení vypovídací hodnoty ukazatelů v regionálním pohledu. Část dat totiž vychází z výběrových zjišťování, takže jejich vypovídací hodnota je nižší nebo údaje není možné publikovat vůbec. Většinou jsou publikovány předběžné údaje, které jsou v průběhu roku zpřesňovány.

STATISTICKÉ BULLETINY INFORMUJÍ UŽIVATELE O AKTUÁLNÍCH ÚZEMNÍCH ZMĚNÁCH

Do bulletinů jsou také zařazovány další informace, například údaje o správních obvodech obcí s rozšířenou působností, data ze šetření o životních podmínkách domácností, informace o nemocnosti a úrazovosti nebo údaje o vývoji zemědělské výroby.

Výhodou bulletinů je jejich elektronická podoba. Pravidelně jsou zveřejňovány na internetu, takže informace jsou pro veřejnost rychle dostupné. Potřebné tabulky může zdarma využít každý uživatel.

Na úrovni krajů jsou uživateli statistických bulletinů především pracovníci krajských úřadů, úřadů práce, hospodářských a agrárních komor, ale také zástupci sdělovacích prostředků a další.

Krajské bulletiny najdete pod odkazem „VYDÁVÁME PUBLIKACE, DATA...“ na internetových stránkách krajských správ ČSÚ, dostupných přes interaktivní mapu ČR na www.czso.cz. Například Statistický bulletin – Hl. m. Praha – 1. až 4. čtvrtletí 2017 najdete na <https://bit.ly/2L5Iqxq>.

Do roku 1990 byly krajské bulletiny vydávány každý měsíc, poté jejich periodicita přešla na čtvrtletí.

PUBLIKACE ČSÚ

www.czso.cz
objednavky@czso.cz

 tištěná

 elektronická

 on-line

Porážky hospodářských zvířat (6/2018)

Údaje o porážkách hospodářských zvířat za referenční měsíc a od počátku roku v členění podle druhů (skot, prasata, ovce, kozy, koně, drůbež) a krajů (kromě drůbeže).

Indexy cen v lesnictví (surové dříví) (2. Q 2018)

Podrobná čtvrtletní informace o vývoji indexů cen a vývoji průměrných cen za ČR u sledovaných výřezů surového dříví.

Zahraniční obchod ČR (2. Q 2018)

Titul vychází ve stejném termínu jako Rychlá informace o zahraničním obchodě (7. 8. 2018). Čtvrtletní údaje o zahraničním obchodě ČR jsou uvedeny podle CZ-CPA v národním pojetí.

Chov prasat (první pololetí 2018)

Chov prasat v základních ukazatelích: početní stavy prasat podle hmotnostních kategorií a účelu chovu, narození a úhyny selat, počty oprasených prasnic a prasniček, počty narozených a odchovaných selat.

INOVAČNÍ AKTIVITY PODNIKŮ V LETECH 2014–2016

Vydavatel: Český statistický úřad

Publikace obsahuje části metodickou, analytickou a tabulkovou. V příloze titulu najdete dotazník o inovacích.

bit.ly/2uxy3FV

ČÍSLA Z PRVNÍ RUKY ZA ROK 2017

Vydavatel: Český statistický úřad

První souhrn statistických dat za rok 2017 je určen pro širokou veřejnost. Představuje výběr informací za hlavní město.

bit.ly/2JzSDKn

ZAOSTŘENO NA ŽENY A MUŽE 2017

Vydavatel: Český statistický úřad

Publikaci zpracoval autorský kolektiv pracovníků ČSÚ a státních institucí spravujících datové zdroje. Vychází již poosmnácté.

bit.ly/2L2FJu6

Statistický průvodce obcemi Jihočeského kraje

Základní informace o jednotlivých městech a obcích Jihočeského kraje v členění podle SO ORP. Kromě adresářů obecních úřadů jsou uvedeny vybrané ekonomické a demografické údaje.

Odhady sklizně – operativní zpráva (k 15. 7. 2018)

Odhady sklizně zemědělských plodin za ČR a jednotlivé kraje v ukazatelích: hektarový výnos (v t/ha) a celková sklizeň (propočet z odhadovaného hektarového výnosu a osevní plochy).

Index cen výrobků a služeb vstupujících do zemědělství (2. Q 2018)

Čtvrtletní informace o vývoji indexů cen a průměrných cen vybraných výrobků a služeb poskytovaných zemědělským výrobcům.

Vývoj indexů cen v zahraničním obchodě (2. Q 2018)

Podrobná analýza rozebírá vývoj indexů cen v zahraničním obchodě České republiky. Navazuje na Rychlou informaci, kterou vydává ČSÚ měsíčně.

Česká republika od roku 1989 v číslech

Publikace obsahuje dlouhodobé časové řady vybraných ukazatelů ve čtrnácti odvětvích. Je doplněna animovanými grafy.

KALENDÁŘ: RYCHLÉ INFORMACE

SRPEN 2018

PO	ÚT	ST	ČT	PÁ	SO	NE
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

14 ÚT

Předběžný odhad HDP
(2. Q 2018)

16 ČT

Indexy cen vývozu
a dovozu
(6/2018)
Indexy cen výrobců
(7/2018)

3 PÁ

Zaměstnanost
a nezaměstnanost
podle výsledků VŠPS
(2. Q 2018)

8 ST

Služby
(2. Q 2018)
Cestovní ruch
(2. Q 2018)

6 PO

Průmysl
(6/2018)
Stavebnictví
(6/2018)
Maloobchod
(6/2018)

9 ČT

Indexy
spotřebitelských cen
– inflace
(7/2018)

24 PÁ

Konjunkturální
průzkum
(8/2018)

7 ÚT

Zahraniční obchod
(6/2018)

13 PO

Odhady sklizně
(7/2018)

30 ČT

Míry zam., nezam.
a ekonomické aktivity
(7/2018)

31 PÁ

Tvorba a užití HDP
(2. Q 2018)

Jak (ne)číst mezi ukazateli

TEREZA
KOŠŤÁKOVÁ

Hledání závislostí mezi ukazateli a jejich interpretace je to, co dělá statistiku dobrodružstvím. Pokud ovšem pracujeme se statistickými ukazateli, měli bychom se vyhnout zkratkám, jinak nám hrozí mylné závěry a špatná rozhodnutí.

ZDÁNLIVÁ KORELACE A NEEEXISTUJÍCÍ KAUZALITA

Jedním z nejčastějších omylů je slepá víra v ukazatele **bez ohledu na věcné souvislosti**. Například pokud se dva ukazatele chovají vůči sobě s určitou pravidelností (například jeden roste, zatímco druhý klesá), nemusí to ještě znamenat, že spolu přímo souvisejí. Uvedme příklad: každý rok se potvrzuje, že když se zkracují sukňe žen a dívek, prodá se více balených nápojů. Když se to takto řekne, zdá se, že délka sukni ovlivňuje prodejnost balené vody. Proč? Že by pohled na obnažené lýtko vyvolával žízeň? To asi ne. Nebo že by více vypité vody nutilo ženy ukazovat kolena? Také nesmysl. Ale čísla hovoří jasně: kratší sukňe, více vody. Jak to tedy je? Odpověď je jednoduchá. Oba jevy, délka sukni i prodej vody, jsou společně závislé na jiném jevu: na počasí. Když je teplo, sukňe se zkracují a také se vypije více vody. Proto se oba ukazatele chovají ve vzájemném souladu, přestože spolu věcně nesouvisejí (pouze **zdánlivě korelují**), a už vůbec nejsou na sobě závislé (tj. **neexistuje mezi nimi kauzální vztah**, kdy by jeden byl příčinou a druhý následkem).

Falešná (zdánlivá) kauzalita je častým prohřeškem při interpretaci dat. Stává se, že ve snaze dokázat svou pravdu pomocí čísel se vedle sebe pokládají ukazatele, které se sice opakovaně vyvíjejí ve vzájemné souhře, ale přímo spolu nesouvisejí. Jak takové případy odhalit? Vždy bychom měli alespoň zpozornět, pokud je **pro nás těžké nalézt na první pohled přímou logickou souvislost mezi jevy**, a začneme proto s krkolomnými myšlenkovými konstrukcemi ve snaze (domnělou) vazbu zdůvodnit.

CO JE PŘÍČINA A CO NÁSLEDEK?

Dalším prohřeškem, ke kterému při interpretaci dat často dochází, je nepodložené stanovení příčiny a následku. Uvedme příklad. Řekněme, že se zdá, že čím více je na letních jarmarcích stánků, tím více lidí přijde. Závěr zní logicky. Ale nemohlo by to být i obráceně? Čím více lidí si jarmarky oblíbí, tím více stánkařů přijede, protože se jim to vyplatí? Co je příčina a co následek? To není snadné určit. Měli bychom si dávat pozor na ukvapené soudy. Pokud závěr není jednoznačný, je lepší poohlédnout se ještě po dalších ukazatelích, které naše závěry potvrdí.

ZNALOST METODIKY JE ZÁKLAD

V minulých číslech jsme již několikrát narazili na to, že když není možné zkoumané jevy přímo měřit,

používá se „zprostředkující“ ukazatel, který svým vývojem o jevu (nepřímo) vypovídá. To však funguje pouze tehdy, když existuje korelace nebo přímo kauzalita mezi (neměřitelným) zkoumaným jevem a (zprostředkujícím) ukazatelem. Pokud se **vazba mezi jevem a ukazatelem přeruší, ukazatel (dočasně či trvale) ztrácí svou vypovídací schopnost**. Na něco takového si musíme při analýzách dávat pozor a stále věnovat pozornost metodice. Uvedme jednoduchý příklad. Řekněme, že z nějakého důvodu nelze přímo spočítat, kolik je žáků ve třídě 1. C (jev). Použijeme tedy náhradní řešení (zprostředkující ukazatel) a spočítáme boty v šatně 1. C (děleno dvěma). Tak odhadneme počet žáků ve třídě. Když se však z 1. C stane 7. C, žáci začnou zapomínat přezůvky doma. Pokud se každý den jiný počet dětí nepřežuje, přestává být počet bot v šatně důvěryhodným ukazatelem počtu žáků ve třídě. A co teprve, pokud je 7. C na školní exkurzi v pivovaru...?

Žerty stranou. Ukončeme tento článek vcelku známým statistickým (nebo také meteorologickým) vtipem, který nám připomene, jak je potřebné znát metodiku ukazatelů.

Blíží se zima a indiáni se ptají svého šamana: „Jaká bude letos zima?“ Šaman pokrčí rameny a řekne: „Pro jistotu začněte sbírat dříví.“ Jenže ani po měsíci šaman netuší, jaká bude zima, a tak tajně opustí osadu a z nejbližší telefonní budky zavolá na meteorologickou stanicí. „Zima bude tuhá,“ zní ze sluchátka. Šaman přijede domů, zvěstuje to svému kmeni a ten dál horlivě sbírá dříví. Po dalším měsíci to šamanovi nedá a opět zavolá meteorologům. „Jaká bude zima?“ zeptá se. „Bude velmi tuhá,“ zní odpověď. „A jak to, prosím vás, víte tak jistě?“ pokračuje šaman. A meteorolog odpoví: „Protože indiáni sbírají dřevo jako pominutí...“

KORELACE

je lineární závislost mezi dvěma jevy (ukazateli), které spolu věcně souvisejí. Je nutnou, ale nikoliv postačující podmínkou kauzality.

KAUZALITA

je vztah mezi příčinou a následkem.

Statistika

Mezinárodní odborný časopis ČSÚ

4x ročně
anglicky
tištěný
i on-line

v citačních
databázích
Scopus nebo
Web of Science

Statistická ročenka ČR

Portrét České republiky v datech

pravidelně
od roku 1957

každoročně
česko-anglicky

v knižní
i elektronické
podobě

objednavky@czso.cz
www.czso.cz/ročenka_CR

